ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ եւ թէ գաւառաց համար	
Տարեկան	7 մէճիտ
Վեցամսեայ	3 1/2 »
Եռամսեայ	2 »
Օտար երկիրներու համար	40 Ֆր.
Վեցամսեայ	20 »
Եռամսեայ	10 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, բաց ի Բօսթ Լօքալէն։

Դրամի փոխարէն փոստայի փող կ'ընդունուի՝ 115 ղրուշի փողն 100 ղրուշի հաշուով։

Նամակները կ'ուղղուին առ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, Կ. Պոլիս։

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

"پوزانتیون"
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیاز ومدیر مسؤل
پوزانت کچیان
مطبعه واداره‌خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده ۳۸ نومرولو
دائرهٔ مخصوصه‌ده‌در

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

Ա· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 158 | ՈՒՐԲԱԹ 1897 ՄԱՅԻՍ 9/21 | 19 ԶԻԼՀԷՃՃԷ 1314· | 9 ՄԱՅԻՍ 1313 | Ա· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 158

Կ. ՊՈԼԻՍ, 9/21 ՄԱՅԻՍ, 1897

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՅԵՐԸ

Բ.

Տ. Մաշթոց և Տ. Վաղինակ վարդապետներուն յԱմերիկա Նոր պաշտօնին վրայ խօսելով, երէկ ըսինք թէ 1896ի աշունէն ի վեր Ամերիկա դիմող գաղթականներուն խնդրէն զատ, կայ սա միայնուն խնդիրը Մայր Աթոռին, ինչպէս առ հասարակ Հայ Եկեղեցիին համար, թէ ինչպէս կարելի է Միացեալ Նահանգաց Հայերը պահել մայրենի Եկեղեցւոյ և նոյն իսկ հայ ազգութեան մէջ։

Ո՛չ մէկ ժողովուրդ հայ ժողովրդէն աւելի ճկուն, աւելի դիւրապատրաստ է տեղւոյ միջավայրին յարմարելու և անոր մէջ ձուլուելու։ Եթէ Հայերը մինչեւ ցարդ քիչ չատ պահեր են իրենց Եկեղեցին և ազգ. յատկանիշերը, մեծագոյն թւով իրենց բնավայրին մէջ խմբուելնուն շնորհիւ է։ Ապա թէ ոչ, գաղթականները, ցիրուցան, հատուածական գաղթականութիւնք մանաւանդ, կորած են բոլորովին, կամ մէկ մէկ անկարեւոր հետք միայն թողած։ Այս գաղթավայրերու մէջ ալ ուր որ իրենց համար միջավայր մը կրցեր են կազմել անոր մէջ երբեմն Հայ շարունակեր են ապրիլ. բայց ուր կա՛մ քիչուոր են և կամ ուրիշ մեծ Եկեղեցիի մը անդամակցեր են, հոն չուտ կորուսեր են ամէն յատկանիշ։ Այնքան տարբեր տարբեր պայմաններու ներքեւ կենցաղավարեր են որ ամէն պայմանի չուտ կ'համաձայնին, և այն օրէն ուր չահ կ'տեսնեն մեծամասնութեան յարմարելուն մէջ, ձուլումը ժամանակի խնդիր մ'է իրենց համար։ Իրենցմէն բարձրագոյն քաղաքակրթութեան մը հասանքին բնաւ չեն կրցեր դիմանալ, և ազգ. Եկեղեցիին և ազգ. լեզուին հետ միացածն ալ ուշ կամ կանուխ կորուսեր են։ Ասիկա այսպէս խոստովանելնիս կրնայ վիրաւորել ժողովրդային զգացումը. բայց ճշմարտութիւնն ա՛յս է, և խնդրցութիւնն ալ անոր համեմատ շարժելուն մէջ է անշուշտ։

Հիմա Մ. Նահանգաց մէջ 10 էն 15 հազար Հայ կայ, և մի կողմէ հոն գացողներն ալ հաշուելով, հաւանական է որ չատ չանցած աւելի կարեւոր թիւ մը կազմեն։ Բայց անոնք երբեւ Հա՞յ պիտի ապրին թէ ո՞չ մաս առ մաս կամ անհատաբար պիտի ձուլուին վերջանան ամերիկեան մեծ ազգութեան մէջ, այն ընդարձակագոյն ձուլարանին մէջ զոր ցարդ տեսած ըլլայ աշխարհ, ուր ամէնէն տարբեր ցեղերն ու լեզուները կ'համախմբին՝ վաղ կամ անագան մէկ մարմին կազմելու համար։

Այն վիճակին մէջ ուր կ'ապրին, մեր կարծիքով, Ամերիկայի Հայերուն ալ կորսուիլը մօտալուտ ապագայի խնդիր մ'է լոկ. որովհետեւ ըստ մեծի մասին միջոց չունին իրենց զաւկներուն գէթ Հայերէն աշխարհաբար սովրեցնելու. չատեր զուրկ են հոգեւոր պաշտամունքէ, և արդէն սկսած են Ամերիկուհիներու հետ ամուսնանալ։ Ընդհակառակն, աւելի խնամեալ ուշադրութիւն ամուսնական, կրթական և եկեղեցական երրեակ խնդրին՝ աւելի պիտի ապահովէր զիրենք օտարանալու վտանգներուն դէմ որով պաշարուած են։

Մայր Աթոռէն կարգուած երկու հոգեւոր հովիւներն, եթէ իրենց պաշտօնը լաւ կ'ըմբռնեն, չատ գործ ունին հոն. որովհետեւ ազգային Եկեղեցւոյ պաշտամունքը կազմակերպելով ուր որ թերի է, գաղթականաց զաւակներուն համար գո՛նէ տօհմային ուսումներու նախատարրերքն աւանդելու միջոցներ սահմանելով, և փոխադարձ օժանդակութեան ընկերութիւններ հաստատելով անոնց մէջ, կրնան գաղթականութեան թէ՛ բարոյական և թէ նիւթական շահերուն օգտակար պաշտօնավարութիւն մ'ունենալ։ Ուր որ կազմակերպութիւն կայ, հոն անհատական ոյժերն աւելի արդիւնաւոր կ'ըլլան, և հաւաքական ճիգն ալ՝ աւելի ազդու։ Ամերիկայի Հայերն երկու որոշ նպատակ ունին իրենց առջեւ.—Անհատապէս, բարեկեցիկ վիճակի մը հասնիլ՝ իրենց համար ցայս վայր անծանօթ միջավայրի մէջ. հաւաքապէս ալ, իրենց խոկական յատկանիշերը չկորուսանել, երբեւ ազգային Եկեղեցիին զաւկներն ապրիլ Եկեղեցիներու աներեւակայելի խառնուրդի մը մէջ։ Այս երկու նպատակներուն ալ իրագործումն աւելի հեշտ կ'ըլլայ երբ ամէն քաղաքի գաղթականներն իրենց մէջ փոխադարձ օգնութեան կազմակերպութիւն մ'ունենան, որոյ շնորհիւ կարենան պահել եկեղեցի, եկեղեցական, վարժոց կամ երեկոյեան դպրոց, լսարան, ընթերցարան, ելն։ Իրարու փորձառութենէն կրնան օգտուիլ այն ատեն, և Մայր Աթոռին բրած կարգադրութիւնն ալ բանի մը նպաստամատոյց կ'ըլլայ ի վերջոյ։ Պէտք է գիտել որ թէպէտ ամէնէն տարբեր տարրերն իր մէջ ձուլելու մեծ ոյժ ունի ամերիկեան ազգութիւնը, բայց եւրոպական գաղթականութիւններն անտարբեր չեն միար հոն։ Իրենց օգտին համար, իրենց փոխադարձ վայելման համար, ամէնքն ալ ունին իրենց սեփական ընկերակցութիւններն, որք իրենց միջոց կուտան մէկտեղ գալու, իրենց տնտեսական և բարոյական շահերուն վրայ խորհրդակցելու, իրարու օգնելու, իրենց լեզուաւ գիրքեր և լրագրեր կարդալու, և իրենց եկեղեցական, բարեգործական և կրթական պէտքերն հոգալու։ Այս կազմակերպութիւնք և անոնց սկզբունքն անծանօթ չեն մեր այն ազգայիններուն ալ որք տարիներէ ի վեր հաստատուած են արդէն Ամերիկայի մէջ։ Բայց չատ մը բան թոյլ կամ թերի թողուած է, և միայն Ուստըրի մէջ հոգեւոր հովիւի մը գտնուիլը բաւական չէ եղած գաղթականութեան աճեցուն պէտքերուն։ Մաղթենք որ Տ. Մաշթոցի և Տ. Վաղինակի ջանքերն աւելի օգտակար ըլլան Հայ. Եկեղեցիին համար։

ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ ԱՓՈՒՆՔԷՆ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի.)

ԿԷՐՉ, 26 Ապր. 97

Ռուսաստանի բազմաթիւ քաղաքներու մէջ կենդանեաց ցուցահանդէսներ կ'կատարուին ամէն տարի և իրենց որոշեալ օրերն ունին. օրինակի համար՝ այս քաղաքինը կատարուեցաւ ապրիլ 23ին, Խըտրէլէզ անուն գիւղին քով. վանքին և գիւղին անունները միեւնոյն են և քաղաքէն մէկ ժամ հեռաւորութիւն ունին։ Կէրչի այդ ցուցահանդէսը, բաղդատմամբ ուրիշ տեղերու, այնչափ նշանաւոր չէ։ Առաւօտ եւրոպական ժամը 9ին զինուորական նուագածութիւնը թափորին սկսաւ առաջնորդել քաղաքէն դէպ ի գիւղ. հազարաւոր զանազան ձեւերով կառքերէն զատ անհամար ոտքով գացողներ ալ կային, յերկրպագութիւն Ս. Գէորգայ տաճարին. հեռաւոր տեղերէ ալ չոգենաւերով ուխտաւոր չատ եկած էր։ Դաշտին մի բարձր տեղը կ'գտնուի վանուց գեղեցիկ չէնքն հոյակապ զանգակատունով. քաղաքէն չմեկնած արդէն կը լսէինք վանքին հսկայ զանգակին ձայնն որ կարծես առ ինքն կ'քաշէր ամբոխը։ Գիւղը չի պարծիր միայն տաճարին չէնքովը. իր բնակարաններն ալ քարաշէն, ճաշակաւոր և սպիտակ են. քաղաքի մը չափ մաքրութիւն ունին փողոցներն և ամէն կողմը. միակ թերութիւնն արտերը ջրելու չափ ջուր չունենալն է և եթէ այս տարուան պէս անձրեւը զլանայ իր ներկայութիւնն, ոչինչ կրնան քաղել արտերէն։ Բանի մը պարտէզներու ծառերէն զատ դաշտին մէջ երբեք ծառ մը չի տեսնուիր. Բաթում անտառներու և անձրեւի առատութիւնէն կ'դժգոհի, Կէրչ ալ անձրեւներու և անտառներու կարօտը կը քաշէ։

Ժամանցութիւնք լրացան և բաւականաչափ ժողովուրդն սկսաւ տեղ գրաւել քիչ մը ճաշելու համար. կէս օրին քաղաքապետութեան կողմանէ զանգակահարութեամբ ծանուցուեցաւ ժողովրդեան թէ ձիարշաւը պիտի սկսի։ Ընդարձակ կլոր շրջանակ մը գծուած է գետնին. հասարակ քայլերով քսան վայրկեանէն կրնաս հասնիլ մեկնած տեղդ. քաղաքապետն իր որոշեալ տեղը նստած է շրջապատեալ [illegible] նուագածուաց խումբէն. երկրորդ զանգակահարութեամբ ձիարշաւի մասնակցողներն իր ուղղութեամբ գծուած շրջանակին մէջ հրաւիրեց, որոց անունները նախապէս արձանագրուած էին. գծաքաշով եթէ չափել ուզէինք, կանգնած ձիերուն կարգին մէջ սանթիմ մ'ալ տարբերութիւն պիտի չգտնէինք. մէկ գծի վրայ կանգնած հրամանի կ'սպասէին թռչելու համար. երրորդ զանգակի ձայնն ելածին պէս մրցողք մտրակեցին ձիերը. կլոր գիծը վազելով ամբողջացուցին և քաղաքապետին առջեւ հասնելնուն՝ գլխաբաց ողջունելով շարունակեցին դարձեալ. միայն երկու ձի քով քովի կ'երթային առջեւէն. միւս մրցակիցք բաւական հեռի մնացած էին. երկրորդ շրջանն ալ անցաւ, և ահա երրորդ և վերջին շրջանը լրանալուն՝ կարմիր ձիաւորը քաղաքապետութեան առջեւ ձիէն իջած էր երբ սեւ ձիաւորն հասաւ. երեւակայել պէտք է ծափահարութեան և սուլումներու ձայներն հազարաւոր երկսեռ բազմութեան կողմէ. ոսկի ժամացոյցը քաղաքապետին ձեռամբ շնորհուեցաւ կարմիր ձիաւոր գիւղացի աղքատ երիտասարդին։ Ցետոյ մասնագէտներ պաշտօնապէս եկան գնահատել, եզ, ցուլ, կով, ոչխար և այլ կենդանեաց արժէքներն և մրցանակի արժանացողներն ալ գովեստից արժանացան գրաւոր և բերանացի կերպով։ Արդարեւ նախանձելի էին գիւղական անասնաբոյծք որ մեծ խնամք տարած էին և ընտիր ընտիր տեսակներ յաջողած էին ի տես բերել։ Այս կողմեր ոչ միայն երկրագործութիւնն, այլ նաեւ կենդանաբուծութիւնը չատ յառաջացեալ վիճակ մ'ունի. հասարակ կովեր 20 օխա կաթ կուտան օրական. գիւղացին իր գործին սիրահարն է, բան մը չի խնայեր յաջողութեան համար. որչափ զուարճասէր, նոյնչափ ալ աշխատասէր, որչափ զուարթ, նոյնչափ ալ գործունեայ է. կ'աշխատի և կ'վայելէ իրաւամբ. կառավարութիւնն ալ ամէն միջոց ի գործ կ'դնէ երկրագործին և կենդանաբոյծին յառաջդիմութեան համար. ապահովութիւն, փոխադրութեանց դիւրութիւն, գործելու ազատութիւն բնաւ չէ խնայուած ասոնցմէ։ Դրամով, կանխիկ վճարելով չես կրնար հրապուրել և առժամ գնել. կարօտ չէ հոս. ունի և միշտ ունենալու վրայ է. միշտ աւելորդն է որ կը ծախէ. չափազանցի բնաւ իր դրամագլուխը կազմող կենդանին, գործիքը կամ սերմը ծախելու։ Արտաքին աշխարհին վրայ ծանօթութիւն չունի. իր աշխարհագրական քարտէզը չատ սահմանափակ է. մօտաւոր վանքերն, հեռաւոր Երուսաղէմն ու Աթոսը կ'ճանչնայ միայն և ամէն յիշելուն կ'խաչակնքէ։

Թէ՛ քաղաքն և թէ գիւղերն, ամէն փողոցի անկիւն խաչ մը, պատկեր մը և չատ տեղեր փոքրիկ մատուռ մը կը գտնուի. և ասոնց ամենուն առջեւ այս ժողովուրդը գլխաբաց քանիցս կ'խաչակնքէ, անտես անցնիլը մեծ մեղք է. եթէ երբեք մոռնայ Բագուի տաճար մը ուր չմանէ վոտկա մը անկելու, առանց մոռնալ կէս ժամ հեռաւորութեամբ տեսած մի զանգակատան և կամ մէկ ժամ հեռուէն լսուած զանգակի մը ձայնին առջեւ կանգնիլ ու խաչ հանելը։ Մաքրութեան բարեկամ չէն, բայց բնութիւնը բաւական գեղեցկացուցած է զիրենք։ Նշանաւոր կերակուրներն է ձուկ. տեսակ մը ապուր կ'լամաւ և միսով պատրաստուած. գրեթէ ամէն ուտիք օրեր կերածներն այդ է։ Այլ եւ կին աւելի ուրեք աշխատին մինչեւ երեկոյ, արեւածագէն կոտ կուտան. ձէթ չունին. արեւածաղկէ եղը պահքի կերակուրներու կ'գործածեն. հակառակ այն առնչութեան որ ունին չարունակ քաղաքացւոյն հետ, բոլորովին անտարբեր են քաղաքի ազնուութեան եւ կեանքին. իր նախապաշարական զգեստներէն եւ սովորութիւններէն մազի չափ չեն շեղիր. այս գիւղացւոց վրայ [illegible] ...ներն ինչ են։ Վաղը կ'մեկնիմ Պէրլանքա, Ազոֆի քաղաք մը. անկից ալ Թոփխանա գիւղն. երրորդ օրը չոգենաւով եւ կառքով ճամբորդելով պիտի հասնինք. մայիս 3ին տօնավաճառ ունին. տեսնենք հոն ի՛նչ կ'գտնենք հետաքրքրական։ Պէրլանքա Կէրչի չափ մարդոց կ'սպասուի. իր ուղղահաւատութիւնը Կէրչ կ'սպասէ. բաւական մեծ քաղաք մ'է կ'ըսուի։

Շ.

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԽԱՐԲԵՐԴ, 20 Ապր. 97.

Զատիկը ժողովրդին ողորմասիրութեանը քննութեան հանդէսն է։ Կ'ցաւինք որ բարձր նիշեր չէ կարելի դնել տեղւոյս հայ հասարակութեան։ Արդէն Պատ. Միսիոնարներն անդադար առիթ ունեցած են հրաւէր ուղղելու Խարբերդի այն քաղաքներուն բնակչաց որոնք քիչ չատ տնտեսական տագնապներուն ուղղակի զոհերն եղած չեն, և գութ ունենալ տեղական աղքատներուն՝ իրենց քսակէն հոգալով զանոնք փոխանակ նպաստի լումաներ ղրկելու ուրանք անթիւ կարօտեալներու թածին են։ Մենք Զատկուան կրօնաշունչ տպաւորութիւններու ներքեւ, աղքատներու բազմութեան ի տես խթումի խթող թելադրութիւններով, մարդասիրութեան զգացումը չատ խորունկէն ըմբռնելո՞վ կ'գրենք արդեօք։ Պիտի ըսեն՝ միթէ քանի տարի հանգամանաւորութիւններ չեղա՞ն եկեղեցւոյ մէջ, սակայն օգտակարը [illegible] է։ Մեր ժողովուրդը չատ յառաջդիմութիւններ ունի մտաւորին, մարդկային, բարեգործական պարտուց գիտակցութեան մէջ. Միւս կողմէ՝ նոյն իսկ նպաստամատոյց յանձնաժողովին, աւելի ճիշդ Միսիոնարներուն դէմ տրտունջները չատցած են. Ասունք կ'գործադրուին, զօր. քաղաքական է միայն նպաստն, իսկ հայուն քիթ պրկունք ու փշրանքներ. ըսող ըսողի է։ Եւ երբ կ'մտածենք թէ տրտնջացողներու մէջ իրապէս զրկուողներ կան, սրտերնիս կ'ճմլի. Եւ թէ կան ու խտրողութիւններն, ինչո՞ւ. եթէ չկան, դիւրին չէ՞ր մեր առաջնորդարանին համեմատ երեք յարանուանութեան պատուաւոր յանձնախումբ մը կազմել, և խղճամիտ քննութեամբ կատարել նպաստները բաշխելու փափուկ գործն։ Աղէ՞կ է միթէ վարձք ընելիք տեղը վնասու պատճառ ըլլալ։

Խօսքերնիս առ որ անկ է։ Մեծ աղքատ մ'ալ եկեղեցին որուն նուէրին իւղագին կ'ըսեն։

*** Բաւական տարօրինակ կերպով կը կատարուէին հոս իւղագինի վճարումները։ Ծաղկազարդի կիրակիէն, Դանքայելքի բազմութեան առիթով արարողութիւնը կ'սկսի։ Քահանան կ'կայնի բեմին վրայ, կարճ բայց որչափ կարելի է ազդու յորդորական մը ժողովուրդին՝ Զատկուան եկեղեցական նուէր ընելու պարտքն զգացնելու. և խօսքին տաքուկ տեղն հաւատացեալց բազմութենէն մէկն է կ'պօռայ. քա՛ն ղուրուշ Գրիգորեան Արգար աղա տէրտէր.—Աստուած օրհնէ, իր պանդուխտ զաւակաց յաջողութիւն տայ, սա նուէր մեծագոյնն է. տասը ղրուշ Սիմոն աղա. դարձեալ օրհնութիւններ և աւրտէն այսպէս 5 ղրշ. 2½ ղրշ. ելն. եթէ ոգեւորել կարող է. Մեզիրէի մէջ իւրաքանչիւր եկեղեցի մինչեւ 1000 ղրշ.ի կ'հասցնէ Աւագ Հինգշաբթի իրիկունը, չաբաթ և կիրակի ալ նոյնօրինակ չարունակելով։ Մանուշամ ըլին ներսը յայտնի եկեղեցւոյ պօռալով տալու տեղ դուրսը դրուած ըլլալ. արդիւնքը նախորդ գրութեան արդիւնքին կէսը միայն։ «Ի փառս մարդկան եղած կ'ըլլայ երբոր վճարումը ներսն յայտնի անուններովը տեղի ունենայ» ըսողներն, ինձի կուգայ թէ հարեւանցի կ'մտածեն. որովհետեւ գրուածք ընելէն վերջ նորէն անունները պիտի կարդացուին։ Տաս բարոյական . . . բայց Թուարանականը չատ զգալի է։ Մնաց որ եկեղեցւոյ սուրբի մասին, ողորմասիրութեան մասին՝ բարեպաշտներուն ընթացքը մեր քննադատել Լառօչֆուքոյական բաներ են որոնք չէնք գիտեր ինչպէս կ'ապրին կ'մնեն գաւառական միամիտ մարդերու մէջ։ Ժողովուրդն երբոր կուտայ որպէս կուզէ, կուզէ պօռալով, կուզէ գրելով։ Թերեւս առաջինն աւելի տաք, աւելի պարզ ու նահապետական է։ Ինչ և է Թողունք որ տայ ժողովուրդն իր ուզածին պէս։

***

ԼՈՒՐԵՐ ՆԻԿՈՄԻԴԻԱՅԷՆ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի.)

ԻԶՄԻՏ, 6 Մայիս, 97.

Նորընտիր Թաղ. Խորհուրդն իր դիւանը կազմած է հետեւեալ կերպիւ. Մհասիլ. Գրիգոր էֆ. Ոսկանեան՝ Ատենապետ, Ցարութիւն էֆ. Պէյազեան՝ Ատենադպիր, Ցովհաննէս էֆ. Աբրահամեան՝ Գանձապետ։

Ինչպէս ասկից յառաջ ալ պատեհ առթիւ գրած եմ՝ մաղթելով կարգադրութիւն նորընտիր անդամոց, դպրոցներնուս վերաշինութեան խնդիրին յուսամ թէ կէտ նպատակի պիտի ընեն լըջօրէն զբաղելով այն ամենակարեւոր խնդրով, քանի որ այլ եւս այժմու չէնքերն խիստ վտանգաւոր ըլլալն հաստատուած է։

—Տեղւոյս և շրջակայից ոչխարի տուրքն 1895 ին 29,000, 96 ին 28,000 հատի վրայ էր, իսկ այս տարի 34 հազարէ աւելի ըլլալն ստուգուած է։

—Փոքր Ասիոյ կողմերէ զինուորական ժամանումնք ըստ առաջնոյն կ'չարունակեն, սակայն առաքմունք երկու օրէ ի վեր դադրած են, թէեւ 6—7 չոգենաւ պատրաստ են քաղաքիս առջեւ։

—Առաջնորդ Ս. Հայրն այս օրուան չոգեկառքով մեկնած է ի Գուրտպէլէն տեղային ինչ ինչ գործոց կարգադրութեան համար։

—Շերամաբուծութիւնը թէ՛ աստ և թէ շրջակայքը կանոնաւորապէս կ'շարունակէ, թթենիք երբեք վնասուած չեն թէեւ՝ սակայն կ'վախցուի թէ յառաջիկային տերեւները պակսին, հունտերը սովորականէ աւելի բացուած ըլլալուն պատճառաւ։

—Երկրագործք առ այժմ գոհ են ներկայ տարւոյս երկրագործութենէն. ամէն կողմ լաւ կ'թուի, մանաւանդ որ վերջին օրերուս մէջ եկած անձրեւներն ալ մեծապէս նպաստած են երկրագործութեան. ծխախոտ մշակողներն ալ զուարթ են՝ ճիշդ ժամանակին անձրեւներ առատ ըլլալուն։

ԳԱՒԱՌԻ ՄԷՋ "ՏՈՒՄ,,

ԲՌՆԻ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՄԵՂՈՒՑԻԿ

Մանրամասն տեղեկութիւն՝ Հարցաքննութեան Թղթերէն քաղուած

Բ.

Գըզզափանեանի մօրեղբայրն Ցովակիմ Աւետարեան, բարեպաշտ ու լաւախոհ անձնաւորութիւն մը, և Մարիամին հօրաքոյրը մօտէն գիտնալով որ աղջիկը չի համակրիր երբեւ փեսացու ընտրուած երիտասարդին, նախ կ'ջանան համոզել Մարիամը, բայց երբ ասոր կողմէ սաստիկ դժկամակութիւն կ'տեսնեն, կ'յորդորեն անոր հայրն որ ամէն պարագայի մէջ խոհեմութեամբ գործէ և առանց աղջկան վերջնական յօժարութիւնը չահելու գործի չձեռնարկէ բնաւ։ Գաբրիէլ Գըզզափանեան կ'պատասխանէ թէ անոնք իր թշնամիներն են քանի որ իր որոշումը չեն յարգեր և աղջկան երես կուտան։ Ցունվար 30ի իրիկունը կ'ուզեն նշանախօսութիւնը կատարել, բայց Մարիամ այս բանը լսելով կուլայ, կ'ողբայ, ինքզինք գետնէ գետին կ'զարնէ և նշանախօսութիւնը չի կատարուիր։ Այն ատեն Տիգրան Թոճօղլեան, աղջկան տարայիշատակ փեսացուն, կ'երթայ կ'գտնէ Մարիամին մէկ ազգականուհին, Ոսկիկ Արթյեանն և անոր չորս մէճիտիյէ պարգեւ տալով հաստատ խօսք կ'ընդունի անկէ ամէն ջանք ի գործ դնելու և յամառ Մարիամը տարհամոզելու։ Արդարեւ այս ջատուկն այնուհետեւ խեղճ Մարիամին չար դեւը կ'դառնայ, գիշեր ցերեկ անոր մօտէն չի հեռանար, ամէն հնարք կ'գործածէ անոր կամքը չխնելու և, երբ կ'տեսնէ որ անիկա անհամոզելի կ'մնայ, կ'թելադրէ անոր հօրն որ գաղտնի կատարէ նշանախօսութիւնն, որպէս զի Մարիամ յոյսը կտրէ այլեւս իրօք փեսար. 9ի իրիկունը նշանտուութիւնը կ'կատարուի Թոճօղլեաններու տան մէջ։ Ազգականներէն մին մատանին կ'բերէ և Մարիամին մատն անցընել կ'ուզէ, բայց սա սոսկումով ետ կ'քաշուի, տանը մէկ անկիւնը կ'թաքչի և կ'սկսի բարձրաձայն լալ։ Այդ ազգականը կ'յուզուի այս տեսարանին վրայ և կ'խրատէ կամապաշտ հայրն որ այս անիրաւ դիտաւորութենէն ետ կենայ։ Հայրը կ'պատասխանէ «դո՞ւն ալ մեր թշնամին ես»։ Ցաջորդ երեք օրերը Մարիամ ուտելէ և խմելէ կ'դադրի. կ'հիւանդանայ և անկողին կ'մնէ։ Տգէտ ծնողքն անոր հիւանդութեան բուն պատճառն անտեսելով, կ'ջանան դարմանցներ ընել եւ կ'յաջողին փետրուար 13ի հինգշաբթին անկողնէն հանել զայն, բայց մինչեւ գիւղական սովորութիւնը կ'պահանջէր որ Մարիամ այն օրեր բարեկամաց ու ազգականաց տուներն այցելէր, որպէս զի իր ազգականուհիները զանի պատուէին ճաշով, աղանդերով ու հիւնայով, ոչ Մարիամ յանձն կ'առնէ երթալ և ոչ իր ծնողք կ'ուզեն ղրկել։ Ասով Մարիամ նշանախօսութեան դէմ կ'բողոքէր, իսկ իր ծնողքը չեն վստահիր զայն ուրիշներու հսկողութեան յանձնել։

Գըզզափանեան չաբթու մէջ պսակադրութեան հրամանագիրը քաղաքէն բերած ըլլալով, կ'որոշէ փետրուար 16ի կիրակին պսակը կատարել լմնցնել։ Այն օրն ըստ սովորութեան, դրացիներու, բարեկամաց ու ազգականաց աղջիկները Գըզզափանեանի տունը կուգան կ'խմբուին աղջիկ պահելու համար, բայց Մարիամ նախ երեսը կ'պահէ և իր ընկերուհիներուն չերեւ-

ւար, յետոյ կ'փախչի կ'երթայ իր հօրը մօրեղբայր Յովակիմ Ասատուրեանի տունը։ Գրգգափանեան իմանալով Մարիամին դասալքութիւնը, սաստիկ կը զայրանայ, փնտռել կուտայ և երբ թաքստոցը կ'իմանայ, անձամբ կ'երթայ կ'գանակոծէ ու կ'բերէ։ Բայց դարձեալ անօգուտ, այս անգամ հարսնցուն պատեհութիւն մը գտնելով նորէն աներեւոյթ կ'ըլլայ։ Ամէն ոք ահ ու դողի մէջ կ'իյնայ. աստ անդ կը հրջին, կ'որոնեն ու չեն գտներ։ Գաբրիէլ Գրգգափանեանի կատաղութիւնը չափ չունի։ Հուսկ ապա տանը սենեակին տախտակամածին ներքև կ'գտնեն զայն ու կ'հանեն։ Հայրն անոր այս կամակորութիւնը կ'պատժէ գաւազանի անխնայ հարուածներով։ Մինչդեռ Գրգգափանեանի տունն այս տխուր անցքերը տեղի կ'ունենային, անդին գիւղին պատուելի եղող Տ. Բարթուղ՝ Յարութիւն Ղլտոյեանի տունն այս խմաբուլթիւն պատգամներ կ'արձակէր։ «Հայր մը ամէն կերպ իրաւունք ունի իր զաւկին վրայ. աղջիկն ո՞վ է որ ծնողաց որոշման հակառակի. որքա՞ն ալ ամօթ բան է որ աղջիկ մը ելէ ըսէ թէ այս ինչը կ'առնեմ, այն ինչը չեմ առներ. եթէ այսպիսի խօսքերու կարեւորութիւն տրուի, ո՞ւր կ'երթայ ծնողաց վիճակը, ժողովուրդին կացութիւնը և բարոյականը։»

Նոյն օրը ժամը 12ին Տ. Բարթուղ Գրգգափանեան Գաբրիէլի տունը կ'երթայ որ հալւէն օրհնէ։ Մարիամ կ'ներկայանայ և կ'յանդիմանէ Տէրտէրը ըսելով, «Դուն ինչպէ՞ս քահանայ ես. մարդ պսակելու եկեր ես, բայց քու պաշտօնդ չէ՞ կանխաւ իմանալ թէ արդեօք հարս եղող կա՞յ։» Բայց Տէր Հայրը սոսյեկեանի մը պէս կ'ժխմանայ այս նախատինքին ու հալւը կ'օրհնէ։ Կիներ բաժակ պարպելու ատեն երբ կ'ըսեն. «Տարոսը չհաւնողին տունն ըլլայ։» Մարիամ կ'պատասխանէ. «Ես հիմա տարոսը ձեր տանը կ'զրկեմ։» Սակայն ժամերը կ'սահէին, վճռական վայրկեանը կ'մօտենար։ Հարկ էր որ Մարիամ հարսանեկան զգեստ հագնէր ու սպասէր Տ. Բարթուղին ու փեսաւորներուն, որոնք զեկոյցի կ'սպասէին գալու և ձեռնտուութեան արարողութիւնը կատարելու աղջկան տան մէջ։ Այս պահուս հայրը բացակայ է։ Մարիամին ազգական կիները կ'յորդորեն կ'խնդրեն, կ'ստիպեն, կ'բռնադատեն որ զգեստը [illegible] տեսնեն որ անօգուտ են կ'սկսին անոր մօրը հետ սաստիկ գանակոծել զայն այս անգամ բիրերով, լախտերով, թիով ու տնական ուրիշ հաստ գործիքներով, այն աստիճան որ այլեւայլ կողմեր լուր կ'տարածուի որ օգնութեան հասնին և աղջիկը մահուանէ ազատեն։ Հայրն ալ կ'լսէ կայծակի պէս կ'հասնի, կ'լլոյ թշուառ աղջկան վրայ և կիներուն պախրաթողածը ինք կ'լմցնէ ու այնքան կ'ծեծէ որ Մարիամ զգայազուրկ կ'իյնայ ու կ'մնայ նուաղեալ երկար ատեն . . .։ Անմիտ ու տգէտ հայրը փոխանակ զգաստանալու այս յուզիչ տեսարանէն, կ'սկսի մազերը փետտել, կուրծքը ծեծել, վայ տալ իրեն ու լալ կատաղութենէն։ Ազգականուհի մը վախնալով որ գանակոծութիւնը կ'կրկնուի գիշերը, Մարիամն իր տունը կ'տանի հանգչելու։ Ու այս գիշերուան տեսարանին վարագոյրը կ'իջնէ։

Հետեւեալ օրն առտուն կանուխ հարսնցուն իր տունը կ'փոխադրուի։ Մայրն և ուրիշ կիներ սնապաշտութեամբ կարծելով թէ Մարիամին թեկնածուները Բոշղի ընելով անոր սիրտը գողցեր են, մերձակայ Զօրխաստ գիւղը բնակող Նիազ Օղլու անուն թուրք Բոշխօջայէ մը կ'գխեն նախորդ թղթին ազդեցութիւնը կոտրելու։ Բանի մը ժամէն հմայիկներ առած ետ կ'դառնան և զանոնք կ'գործածեն՝ Մարիամին քթին տակ ծխելով, լուծաջուր խմցնելով և զգեստներուն ծալքին մէջ դաղտնի կարելով։ Սակայն հմայիկներն ալ օգուտ չեն ունենար։ Երեկոյին Թոճողլեանները կ'քահանայով, քահանայով և փեսացուով երկրորդ անգամ կուգան Գրգգափանեանց տունը պսակը կատարելու։ Մարիամ միշտ նոյն անողոքելի ընդդիմութիւնը ցոյց կուտայ և պսակը չի կատարուիր։ Գիւղին երեւելիներէն Փէշտիմալճեան խալօքիկ Գրիգոր մականուանեալ մէկն, որ իրեն անձին չատ կարեւորութիւն կուտայ, կնճիռը լուծելու համար կուգայ Գրգգափանեանց տունն և երկար ատեն Մարիամը համոզելու կ'ճգնի, բայց երբ կ'տեսնէ որ իր խրատներն ու ճարտարախօսութիւնն ալ չեն ազդեր, աղջկան սպառնալիքներ կ'ընէ՝ դաշտը տանելու և ծառերուն կապած գայլերուն առաջ ձգելու զայն։ Սրդարեւ Մարիամ դուրս կ'վռնտուի եւ բոպիկ ու գլխաբաց գիշերուան մութին ու ցուրտ օդին ժամու մը չափ փողոցը կ'մնայ։ Խալօքիկ Գրիգոր փողոց կ'իջնէ նորէն համոզելու։ «Մարիամ, կ'ըսէ, եթէ որոշուած երիտասարդը բնաւ չես սիրեր, դարձեալ ծնողացդ սիրոյն համար պէտք չէ զայն մերժես։ Այդ ընթացքով հայրդ պիտի մեռցնես. չե՞ս նայիր թէ խեղճն որքա՜ն ամօթահար եղեր ու անարգուեր է։ Մարիա՛մ, հօրդ սիրոյն համար վիճում լրէ և գոհուէ՛։ Երախտագէտ զաւակներն իրենց ծնողաց համար երբեմն կ'զոհուին։» Օրիորդը կ'պատասխանէ. «Հայրս ինչո՞ւ մեռնի. ես պատրաստ եմ անոր համար մեռնելու. թո՛ղ դանակով հիմա վիզս կտրէ. եթէ ինքզինքս պաշտպանելու համար ձեռքերս երկնցնեմ, վա՛յ ինծի։»

Նոյն ատեն Բոսիկեան եղբայրները Տ. Բարթուղի կ'դիմեն և Մարիամի վրայ ի գործ դրուած բռնութեանց համար բողոքարութիւն կ'պահանջեն և կ'սպառնան Առաջնորդարանի դիմելու, եթէ Մարիամի վրայ բռնութիւններ ընել չդադրին։ Կ'ամբաստանեն Տէրտէրն որ երթայ աղջիկը խոստովանցնէ և անոր սրտին տրամադրութիւնն իմանայ ու ըստ այնմ վարուի, բայց մեր ինքնահաւան Տէր պապան ականջ չի դներ։ Բոսիկեանները, Տ. Բարթուղի ընդդիմութիւնը տեսնելով, գիւղէն ճամբայ կ'ելնեն քաղաք գալու և Առաջնորդարանի իմացնելու Գրգգափանեաններու և Տ. Բարթուղի անարժան ընթացքը։ Պէտք է գիտնալ թէ Մարիամի համար կ'ըսուի որ այս Բոսիկեաններէն միոյն նկատմամբ համակրական զգացումներ կ'տածէ։ Բիչ մը տեղ երթալէ վերջ կ'հանդիպին Տամթգիւղի Տ. Յարութիւն քահանային որ դէպ ի Մեղուցիկ կուգայ եղեր։ Տ. Յարութիւն Բոսիկեաններուն ճամբորդութեան պատճառն իմանալով, կ'արգիլէ զանոնք և վստահցնելով թէ ինք կարող է պատահած դժուարութեանց առաջն առնել, զանոնք իր հետ Մեղուցիկ կ'բերէ ու ինք կ'երթայ կ'գտնէ իր պաշտօնակից Տ. Բարթուղը, զայն կ'հրաւիրէ որ միասին երթան Մարիամը խոստովանցնեն։ Տ. Բարթուղի մերժման վրայ, ինք առանձին կ'երթայ, սակայն Գրգգափանեանները չեն թոյլատրեր որ Տ. Յարութիւն իրենց աղջկան կամքն իմանայ։ Երբ Տ. Յարութիւն մեկնելու կ'ըլլայ, Գրգգափանեան Գաբրիէլ իր հօրեղբօր աղջիկը կ'ներկայացնէ անոր որ խոստովանցնէ։ Աղջիկը Տէր [illegible] ջուրն ալ նետեն իմ ծնողքս, չեմ ընդդիմանար։» Տ. Յարութիւն դուրս կ'ելնէ իր լսածը կ'յայտարարէ և խնդիրը լուծած համարելով կ'մեկնի։

Յաջորդ օրն ուր ուրեմն Տ. Բարթուղի խելքը գլուխը կուգայ, թերեւս այդ օրն սովորականէն աւելի սթափ ու գինեթափ ըլլալուն պատճառաւ, կը խղճահարի և պատահած բոլոր չարեաց սկզբնապատճառն ինքզինք համարելով՝ կ'վճռէ առաջին անգամ ըլլալով խոստովանցնել հարսնցուն։ Մարիամ կ'յայտարարէ բացարձակապէս թէ չուզեր ամուսնանալ ոչ Թոճողլի Տիգրանի և ոչ ուրիշ ո և է մէկուն հետ և կ'պաղատի որ բռնութիւն չընեն։ Տէր պապան խօսք կուտայ։ Կը կանչէ իր մօտ անոր հայրն և կ'ըսէ. «Գաբրի՛կ, զաւակս, վերջապէս աղջիկդ չ'առներ Թոճողլեանն. երանի՛ թէ առաջուց խոստովանցնէի ու այսքան անտեղութիւններ չպատահէին. թէ՛ իմ և թէ՛ քու ընթացքդ պախարակելի է. մանաւանդ ես Եկեղեցիին առջև պատասխանատու կ'մնամ. եկո՛ւ քու դիտաւորութենէդ հրաժարէ՛, գոնէ մինչեւ Նոր պսակ յետաձգէ այս գործը։» Ու երկուքը մէկէն կ'երթան իրենց խորհրդակցութեան արդիւնքն հաղորդելու իրենց չորպաճիկներուն, որ ըստ սովորութեան գումարուած կ'ըլլան Յարութիւն Ղլտոյեանի սենեակը։ Ղլտոյեան, Փէշտիմալճեան և Տէր Գալստեան, ուրիշ չորպաճի մը նոյն գոյնէն ու կաչէն, կ'զայրանան քահանային ու Գրգգափանեանի տկարութեան վրայ. նորէն կ'պնդեն թէ աղջիկ մը առարկայ մ'է, զոր ծնողք իրենց ուզած կերպով կրնան գործածել. թէ չատ վնասակար տպաւորութիւն մը պիտի ունենայ աղջկան յաղթութիւնն, էն, էն։ Տ. Բարթուղ, արդէն անհաստատ, տկարամիտ, երկչոտ, չուզելով իր չորպաճիներուն կամաց հակառակիլ, ոչ միայն կ'դառնայ իր մտադրութենէն, այլ կ'փոխէ իր խօսքն և անոնց հետ կ'կրկնէ թէ պէտք է կատարել պսակը։

Նոյն միջոցին կ'իմացուի թէ Գրգգափանեանի մօրեղբայր Յովակիմ Ասատուրեան դարձած է իր ճանապարհորդութենէն։ Ղլտոյեան և Փէշտիմալճեան գիտնալով թէ Ուսթա Յովակիմ (որովհետեւ գիւղին սափրիչն է,) իբրև ազգական և Մարիամին պաշտպանն՝ անոր վրայ մեծ ազդեցութիւն ունի, կ'հրաւիրեն զան. խնչոյք մը կ'պատրաստեն ի պատիւ անոր և յայտնելով թէ իրենց բոլոր յոյսն ու վստահութիւնն անոր վրայ դրած են, կը խնդրեն որ աղջիկն համոզէ։ Խնջոյքէն վերջ բոլորն ի միասին Գրգգափանեանի տունը կերթան, ուր Ուսթա Յովակիմ կ'ջանայ որ Մարիամն համոզէ իր ծնողաց հնազանդելու. սակայն դարձեալ անօգուտ։

(Շարունակելի)

ՏՈՔԹ. ՃԵՎԱՀԻՐՃԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ, ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Թէ իբրեւ Պետական հիւանդանոցներու բժիշկ եւ իբրեւ քաղաքապետական բժիշկ, եւ թէ իբրեւ մասնաւոր բժիշկ, իր երկարամեայ փորձառութեամբ, ի վիճակի է գոհ ընելու իրեն դիմողները։ Վերաբուժութեան ու Մանկաբարձութեան մէջ ի կիր կ'առնու ամենանոր գործիքներն զորս այս անգամ իրեն հետ բերած է Բարիզէ, ետեւոյն մեծ Հիւանդանոցներուն մէջ անոնց գործածութիւնը մօտէն ուսումնասիրելէն ետքն, ապանեխման ու մաքրութեան ամենավերջին մէթոտներն, որոց շնորհիւ Վերաբուժութեան ու Մանկաբարձութեան գործողութիւնք այնքան անվտանգ եւ ապահով կը հանդիսանան առողջութեան եւ Արուեստին առջեւ։ Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի իր տունը, Լանկա, Թուլումպա-Մէյտանը, Թ. 128, եւ Բշ., Եշ. եւ Շբ օրերը ժամ 4-6 Մէրճանեքճեան դեղարանը Պանչէ-Գաբու։ Իսկ Գշ. կէս օրէն ետքն աղքատ հիւանդները ձրի կ'դարմանէ Անտօն էֆ. Գալֆաեանի դեղարանին մէջ ի Լանկա։

Հրատարակուելու համար յղուած կամ նամակ ղրկողներէ կը խնդրենք որ թղթին միայն մէ'կ երեսին վրայ գրեն։ Երկու երեսի վրայ գրուելէն շատ յապաղում և դժուարութիւն կը ծագին։

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Արտաքին գործոց նախարարութիւնն հեռագրաւ Լոնտոնի, Բարիզի, Վիեննայի, Պերլինի, Բեդրսպուրկի, և Հռոմի օսմ. դեսպանաց ծանոյց թէ Ռուսիոյ կայսեր և Մեծ Տէրութեանց միջնորդութեան վրայ օսմ. կառավարութիւնն զինադադար որոշած է։

ՎԻՐԱՒՈՐՔ.— Երէկ առաւօտ ալ երկաթուղւոյ կառախումբով Կ. Պոլիս ժամանեցին վիրաւոր 6 հարիւրապետ, 4 տեղակալ և 28 զինուոր, որք Ելտըզի հիւանդանոցը տարուեցան։ Ասոնց մեծ մասը Վելեսդինոյի ճակատամարտին վիրաւորուած են։ Մինչեւ հիմա Կ. Պոլիս ժամանած վիրաւորելոց թիւն է 753, ասոնց 388 [illegible] տըզի շրջակայ հիւանդանոցներուն մէջ և 365ն ալ ի Կիւմիւչսու։ Մինչեւ երէկ վիրաւորեալներէն 109ն ապաքինեցան։ Ելտըզի շրջակայքն յատուկ տեղ մը որոշուեցաւ Եւրոպայէ բերուած Բէնթէկէնեան գործին համար։

ԵԱՆՆԵԱՅԻ հրամատարն հեռագրաւ խնդրեր է Սպարապետէ Դուանէն մէկ քանի բժիշկ, վիրաբոյժ, հիւանդապահ և այլն ղրկել։

ԱՆԳԼ. ՍՊԱՅՔ.— Իքտամ կ'իմանայ թէ մինչեւ հիմա 285է աւելի անգլ. սպայք Լոնտոնի օսմ. դեսպանատունը դիմեր են փափաք յայտնելով ծառայել օսմ. բանակին մէջ և դիմումները տակաւին կ'չարունակուին։

ՀԵԼԼԷՆ ԳԵՐԻՆԵՐ.— Հայտար Փաշայի հիւանդանոցին մէջ քսան անկողնի գլխնոց սրահ մը յատկացուեցաւ՝ Սելիմիյէ զօրանոցը գտնուող Հելլէն գերիներէ հիւանդ կամ վիրաւոր եղողներուն համար։

ԼԱՐԻՍԱՅԻ հեռագրական ու թղթատարական անօրէն Հիւսէյին Վէհպի էֆ. երէկ իր պաշտօնատեղին գնաց։ Լարիսայի, Վոլոյի, Թիրխալայի և Ֆարսալայի գաւառակաց քաղաքային նորընտիր պաշտօնեայք ճամբու ծախքերն ստացած ըլլալով, այսօր վաղը պիտի մեկնին մայրաքաղաքէս։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ բնակող օսմ. հպատակներն իմանալով օսմ. բանակին յաղթութիւնները, խրախճանութիւններ կատարեր են։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԷՆ զինուորական սպաներ եկած են ներկայ գտնուելու օսմ. բանակին զինուորական շարժմանց։

ՊԷՐՈՒԹԷՆ իսլամ ու քրիստոնեայ երեւելիք և խմբագիրներ շնորհաւորական հեռագիր մ'ուղղեր են Էտհէմ փաշային։

ՕՍՄ. ՏԻԿԻՆՆԵՐԷ կազմուած յանձնաժողովը մինչեւ հիմա 61,650 ղրշ. հաւաքեց ի նպաստ վիրաւոր զօրաց։

ԿԱՄԱՒՈՐՔ.— Գասթէմօնիի նահանգին մէջ քսանէ աւելի անձինք զինուորական պաշտօնատունը դիմելով, խնդրեր են իբրեւ կամաւոր պատերազմի դաշտն երթալ։

—Բերայէ ու Պոլսէ երկու ոստիկան խնդրեր են կամաւոր գրուիլ։

ՀՐԵԱՅՔ.— Կ. Պոլսոյ հրեաները մէկ քանին ժամացոյցներ նուիրեցին օսմ. վիրաւոր զօրաց իւրաքանչիւրին։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՒՐՈՊԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼԷՆ ՔԱՂՈՒԱԾ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ լրագիրք Վիեննայէ սա հեռագիրը կ'առնեն մայիս 16 թուով.— «Բալլի գաւլիճն, Եպիրոսի դէպքերուն վերաբերեալ իր ծանուցագրէն զատ, զեկուցեր է նաև Մեծ Տէրութեանց Աթէնքի դեսպաններուն թէ տեղեկութիւն առեր է որ Բ. Դուռը հրամայած ըլլայ Թրիբոլիի պէյին նաւեր ղրկել Յունաստանի ջուրերն՝ ասպատակելու համար, որ Տէրութեանց առեւտրական չահերուն ալ կրնայ վնասել։ Հոս կ'հարցնեն այս առթիւ թէ ո՞ւր կանգ պիտի առնու Հելլենաց երեւակայութիւնը։ Թրիբոլիի (Թարապլուս) մէջ պէյ չկայ, այլ կուսակալ մը. ասկից զատ ծովահէնութիւնը ջնջուած է Բարիզի Վեհաժողովին որոշմամբ։ Գալով Եպիրոսի վերաբերեալ ծանուցագրոյն, գիտել կ'տրուի որ եթէ խնդիրը զուտ պաշտպանողական գործողութեանց վրայ ըլլար, պէտք չէր հրատարակել Ֆիլիբբիատէսի և Բէնդէբիղատեսի վրայ նոր յառաջխաղացութիւններ ծանուցանող լուրեր։ Նիքօպոլիսի պէս անպաշտպան քաղաքաց ռմբակոծումն ալ ամէն կերպով անարդարանալի կը նկատուի։»

ԵՊԻՐՈՍԷ Գորֆուի ճամբով կամ Արդայէ հեռագրաւ առնուած վերջին լուրերու նայելով, անցեալ ուրբաթի արիւնալի օրուան Օսմ. անվհատ ընդդիմութիւնը կասեցուցեր է Հելլենաց յառաջխաղացութիւնը։ Այս վերջինք առաջադրեր էին տիրել Նիքօպոլիսի ու Բրեվէզայի։ Ըստ այնմ Հելլէնք սկսան յարձակիլ այս երկու տեղերուն վրայ. միևնոյն ատեն ալ կը քալէին Կրիպովօ լերանց գիւղերուն վրայ, որք հիւսիսէն Նիքօպոլիսի ու Բրեվէզայի կ'տիրեն։ Նոյնպէս կ'յարձակէին Լուրոսի կամուրջին վրայ։ Նէօ Եօրք Հէրըլտ կ'ծանուցանէ թէ Պայաքտարիսի կիսագունդն, որ 400է աւելի մեռեալ ու վիրաւոր ունեցաւ, չկրցաւ գնալէն անդին յառաջանալ. միայն Սինաս լերան տիրեց։ Հելլէն նաւատորմը մէկ քանի թնդանօթներ լռեցուց։ Արդայի Հելլէն բանակին զօրքերն այժմ կ'գտնուին Իմարէդ, Խալքիատես, և նոյն իսկ Խաթիբուլուն (Արդայի արեւմտեան և հիւսիսային արեւմտեան կողմը)։ Նոյն Փրոյի Բրէւէ կ'կարծէ թէ Հելլէնք ուրբաթ օրն այնչափ չատ կորուստ ունեցեր են որ [illegible]

—Յունաստանի 1832ի սահմանագլուխն, որուն վրայ այս միջոցիս չատ կ'խօսուի, մինչեւ 1878՝ Պերլինի վեհաժողովը՝ նոյնը մնաց ի բաց առեալ Յոնիական կղզիները Անգլիոյ կողմէ Յունաստանի թողուիլն 1859ին։ 1832ի սահմանագլուխը Թեսալիոյ հարաւային կողմէն կ'անցնի՝ Օթրիս լերանց գագաթին երկայնքէն։ Կ'սկսի արեւելքէն՝ Վոլոյի ծովածոցին վրայէն՝ Ալմիրոսի հարաւային արեւելեան կողմը գտնուած կէտէ մը, զոր կ'սահմանէ Կրաթիցա գիւղին մօտ հոսող գետակը։ Սահմանագլուխն յետոյ Օթրիսի գիծէն անցնելով դէպ արեւմուտք կ'երթայ մինչեւ Թիմֆրէստ լեռնակոյտն. անկից դէպ ի հիւսիս կ'ուղղուի՝ Պենդեանց կողմի. այս լեռնաշղթայէն կ'անցնի Պուճիքորքի լերան բարձունքէն և աւելի դէպ արեւմուտք Աօբրոռղամոյի հովտէն. կ'վերջանայ Արդայի ծովածոցին մէջ՝ համանուն քաղաքին հարաւային կողմն՝ Քորրէնայի և Մէնիտիայի միջեւ։

ԿՐԵՏԷ.— Վիեննայէ հետեւեալը կ'հեռագրեն մայիս 16 թուով.—Սպասելով Թուրքիոյ և Յունաստանի մէջ թշնամութեանց դադրելուն, Տէրութիւնք կ'բանակցին՝ Կրետէի պաշարումը վերցնելու եղանակներուն վրայ, որովհետեւ զինադադարին անմիջապէս պիտի յաջորդէ այս խնդիրը։ Հելլէն զօրաց հետ, որոց առաջին մասը (500 զինուոր և 20 սպայ) չաբաթ Աթէնք դարձան, պարտին մեկնիլ նաև հելլէն կամաւորք, որք 1200ի չափ են։ Օտար կամաւորներէն, որոց 32ն իտալացի են, 60ի չափ արդէն Յունաստան դարձած են։ — Հանեայէն կ'գրեն Թայմզի թէ Հելլէն զօրաց մէկ երրորդ մասը միայն Բլադանիայէ ճամբայ ելեր են Զավէլլա հազարապետին հրամատարութեամբ։ Զավէլլա զօրաց չոգենաւ դրուելէն առաջ խնդրեր է ծովակալներէն որ անմիջապէս չիմացնեն ապստամբաց թէ Յունաստան կ'հրաժարի զԿրետէ իւրացնելէ, որպէս զի ապստամբք մի գուցէ գրգռութեան վայրկեանի մը մէջ գրաւեն Հելլենաց զէնքերն ու ռազմամթերքները։ Հետեւաբար անգլ. ծովակալին հրամանաւ՝ անգլ. հիւպատոսին կողմէ միայն գնդ. Սզայքօսի (Վասոսի յաջորդը) հաղորդուեր է Յունաստանի որոշումը։ Այս ձեռնարկ խստիւ քննադատուեցաւ պաշտօնական չրջանակներու մէջ, զի առաջին անգամն է որ ապստամբաց ուղղեալ յայտարարութիւն մը միակ տէրութեան մը ներկայացուցիչներուն կողմէ եղած է՝ հիւպատոսի մը և ծովակալի մը անձնական հեղինակութեամբ։

ԼԱՐԻՍԱՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.— Վեհ. Սուլթանը, կ'ըսէ Սթանտարտ, հրամայեց Հրէյը Բարանդակայի տեղակալին՝ քննել իմանալ անունն այն հրեային որ օսմ. բանակին յառաջխաղացը Լարիսայի կամուրջէն անցնելէ առաջ, իմաց տուած էր թէ կամուրջին տակ ական կայ։ Ասով սպան կրցաւ պատրոյգին թելը կտրել և աղէտ մը առաջքն առնել։ Այս հրեայն զոհ գնաց իր անձնուիրութեան։ Վեհ. Սուլթանն հրամայեց որ այս մարդուն ընտանեաց ցկեանս ամսաթոշակ յատկացուի և իր ազգականներն ալ ամէն տուրքէ ազատ մնան։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՑ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Կ. Պոլսոյ Գործակալութիւն.— ԶԷՅԹՈՒՆ, 19 մայիս.—Երկու բանակներուն միջեւ սպիտակ դրօշ պարզեցին։ Գահաժառանգն արտօնուեցաւ թշնամութիւնները դադրեցնել և զինադադարի վրայ բանակցիլ։ Սմոլէնսկիի կիսաբաժինն և Վասոսի զօրախումբը պիտի միանան գահաժառանգին բանակին որ Օթրիս լերանց մօտ կ'գտնուի։

Ֆոռնիէ.— ԼՈՆՏՈՆ, 19 մայիս.— Տէյլի Նիւզ կ'ծանուցանէ թէ Էտհէմ փաշա պատուիրակութիւն մը ղրկեր է Հելլենաց բանակետեղը՝ զինադադարի վրայ բանակցելու։

ԲԱՐԻԶ.— Հելլէն զինուորք Օթրիս լեռները քաշուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թայմզ կ'ծանուցանէ թէ Հելլէն կառավարութիւնն յայտարարեր է որ Տէրութիւնք պէտք է կարգադրեն զինադադարի պայմանները։ Աթէնքէ կ'հեռագրեն թէ այսօր 3000 մարդ գահաժառանգին բանակը ղրկուեր են։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 20 մայիս.— Լ. Սալզպըրի քլէպի մը մէջ բանախօսութիւն մ'արտասանելով քննադատեց ընդդիմադիր կուսակցութիւնն՝ ժամանակին Հելլենաց ի նպաստ խօսած ըլլալուն համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Տէյլի Կրոֆիք կ'ըսէ թէ ի մօտոյ հաշտութիւն պիտի կնքուի։ [illegible] կութիւն պատճառեց։

ՏՈՔԹՈՐ
ՀՐԱՆՏ Գ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Բէնսիլվանիոյ Համալսարանէն պատուական յիշատակութեամբ վկայեալ, Ֆիլատէլֆիոյ մէջ իր արուեստը գործնական փորձառութեամբ կատարելագործելէ ետքը, հաստատուած է ի Բերա, Ղալաթա-Սէրայի դիմաց, ԹԱՏՐՈՆ ՓՈՂՈՑ Թիւ 1, ուր կը գտնուի կիրակիէն զատ ամէն օր ժամ 9—12 և 1—4 (ըստ Ե.)

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԻԿՏՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻԻՆ Գահակալութեան 60րդ տարւոյ բոլորման առթիւ չահեկան է ի մէջ բերել Ն. Վեհափառութեան գահակալութենէն ցայսօր կատարուած յառաջդիմութիւնները։ 1837ին (յորժամ տասնութ տարու էր ինք) Մեծին Բրիտանիոյ և Իրլանտայի բնակչաց թիւն էր 26 միլիոն, իսկ այժմ 40 միլիոն է, բայց այս բան մը չէ բաղդատմամբ գաղթային ծաւալման։ Անգլիա 1837էն ի վեր իր հնդկական տէրութեան վրայ աւելցուց 275,000 քառակուսի մղոն։ Տիրեց Աւէնի-Հոնքքոնկի, Լապուանի ու Սարաւաքի և Պորնէօյի մեծ մասին մէջ գաղթականութիւններ հաստատեց։ Հարաւային Ափրիկէի մէջ, ուր Անգլիա 1837ին 100,000 քառակուսի մղոն տեղ ունէր, այժմ ունի 300,000։ Նիկէրի ընկերութեան կողմէ յանձնանձուած և Արեւելեան Ափրիկէի մէջ գտնուած վայրերը մէկ միլիոն քառակուսի մղոնի կ'հասնին, այսինքն եւրոպական Ռուսիոյ կէսին չափ։ Բայց այս բոլոր վայրեր աւելի նուազ տարածութիւն ունին եւ աւելի քիչ հասոյթ կ'բերեն քան հիւսիսային Ամերիկայի եւ Աւստրալիայի գաղթավայրերն, որոց ընդհանուրին տարածութիւնն է 6,500,000 ք. մ.։ Միայն յիշենք զԲանատա, որ այժմ ինքնօրէն երկիր մը եղած է՝ յառաջադոյն բաժնուած նահանգներուն միացումովը։ 1837ին մէկ միլիոն բնակիչ ունէր, այժմ ունի հինգ միլիոն բնակիչ։ Գալով Աւստրալիոյ գաղթականութեանց, 1837ին երկու հազար սպիտակամորթ բնակիչ ունէին, մինչդեռ այժմ հինգ միլիոն ունին։ Բրիտանական տէրութեան ընդհանուր տարածութիւնն է այսօր տասն միլիոն ք. մ. և բնակչաց թիւն է 350 միլիոն, այսինքն բոլոր երկրագունտի բնակչաց մէկ քառորդը։ Միայն ռուս կայսրութիւնն այնչափ ընդարձակ է և միայն Չինաստան այսչափ բնակիչ ունի։ Վիքդորիա երբ թագուհի եղաւ, երկաթուղւոյ մեծ գիծերուն և ոչ մին աւարտած էր։ Հինգ տարի յետոյ բանող գիծերը տարին 18 միլիոն մարդ կ'փոխադրէին։ Այժմ Անգլիոյ մէջ կայ 20,000 մղոն երկաթուղւոյ գիծ, որք մէկ միլիառ անգլ. ոսկւոյ դրամագլուխ մը կ'ներկայացնեն։ Տարին 900 միլիոնէ աւելի ուղեւոր կ'փոխադրեն։ Այս ուղեւորաց 8/9ն Գ. կարգով կը ճամբորդեն, 1837ի Ա. կարգէն աւելի հանգիստ ու արագ և չատ անգամ իւրաքանչիւր մղոնին համար 20 փարայէն պակաս սակով։ Երկաթուղւոյ այս ընդարձակ ձեռնարկութիւն, որ 400,000 պաշտօնեայ կ'գործածէ, տարին ութսուն միլիոն անգլ. ոսկիէն աւելի հասոյթ կ'արտադրէ։ Ծովու վրայի յառաջդիմութիւնք աւելի զարմանալի են։ 1840ին Բոսթըն (Իրլանտա) Նիւ Եորք տասնեւութ օրէն կ'երթցուէր և Լոնտոնէն Պոմպայ՝ երեսուննեւութ օրէն։ Այժմ Բոսթըն Նիւ-Եորք 5 օր կ'տեւէ և Լոնտոնէն Պոմպայ տասնեւչորս։ 1840ին Անգլիոյ առեւտրական նաւերու թիւն էր 28,000, 2,800,000 թոնօ տարողութեամբ։ Նոյն միջոցին չոգենաւերն 770 հազ էին՝ 87,000 թոնօ։ 1893ի վերջերն առեւտրական նաւերու թիւն էր 21,000՝ ինն միլիոն թոնօ։ Շոգենաւերու տարողութիւնն էր վեց միլիոն թոնօ։ 1837ին անգլ. նաւերուս գրեթէ ամենքը փայտաշէն էին, իսկ այսօր երկաթէ ու պողպատէ են և Անգլիա իրաւամբ կ'պարծի թէ աշխարհիս ամէնէն գեղեցիկ նաւերն ունի։ Վիքդորիա թագուհւոյն գահակալութեան սկիզբները, թղթատարական վարչութիւնը տարին հարիւր միլիոն նամակ կ'ղրկէր. այժմ այդ թիւ երեք միլիառի բարձրացած է։ Գալով վաճառականութեան, 1837ին արտածմանց ու ներածմանց ընդհանուր գումարն էր 140 միլիոն անգլ. ոսկի. այժմ 738 միլիոնի բարձրացած է։ Եկամուտի տուրքն 1892ին 700,000 անգլ. ոսկի առ մէն մի բէննի կ'արտադրէր. հիմա կ'արտադրէ 2,250,000։ Հաշիւ եղած է թէ 1837էն ի վեր Անգլիոյ հարստութիւնն եռապատկած է։ Այս թուանշաններ դոյզն գաղափար մը կուտան՝ Ն. Վեհափառութեան գահակալութենէն ի վեր Անգլիոյ մէջ եղած յառաջդիմութեանց վրայ և կ'հարկադրէնք ըսել թէ այս երկարատեւ իշխանութիւն նաև մեծափառ իշխանութիւն մը եղած է։

ՍԷՆ ԼԵՐԱՆ Աննա իշխանուհւոյն և Պադէնպերկի Ֆրանց-Եօսէֆ իշխանին ամուսնութեան հանդէսը կատարուեցաւ Ջէթինեէի մայր եկեղեցւոյն մէջ Օրթոտոքս ծէսով եւ յետոյ անգլ. դեսպանատան մէջ՝ բողոքական ծէսով։ Զինուորք բարեւի կեցած էին։ Ժողովուրդն եռանդագին ցոյցեր ըրաւ։

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ԳՈՐԾԸ.—Բարիզէ հեռագիր մը կ'ծանուցանէ թէ Բանամայի գործն աւարտած կ'երեւի։ Նոր ամբաստանեալներ չկան։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿԷ կ'հեռագրեն թէ կոմս Վորոնցով Տաչքով, որ հրաժարած էր արքունեաց հրամատարի պաշտօնէն, պետական խորհրդոյ անդամ կարգուած է պահելով ընդհ. թիկնապահի տիտղոսը։ Պառոն տը Ֆրիտրիքս որ ցարդ կոմս Վորոնցով Տաչքովի օգնականն էր, արքունեաց հրամատարի փոխանորդ կարգեցաւ։

ՍԻԱՄԻ թագաւորն անցեալ Դշ. Ճենովա ժամանեց։

ՕՄԱԼԻ դուքսին թաղումը Դշ. տեղի ունեցաւ արքայական մատուռին մէջ ի ներկայութեան իշխանաց և իշխանուհեաց։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ նախագահը խորհրդարանին ուղղեալ պատգամագիր մը մէջ յորդորեր է յիսուն հազար տոլարի վարկ մը քուէարկել՝ ի նպաստ Բուպա գտնուող կարօտ ամերիկացիներու։

ԱՐԿԱԾՆԵՐ Ի ՌՈՒՍԻԱ.— Հեռագիրք ծանուցին Տոբբասի գծին վրայ պատահած երկաթուղւոյ արկածն որուն զինուորներ զոհ գացին։ Արդ այս արկածին վրայ հետեւեալ նոր տեղեկութիւնք կ'հաղորդուին. — Թաթառ մը վնասած էր երկաթուղւոյ գծին որ գետնէն քիչ մը բարձր չինուած է. երկու կողմերն ալ լճի փոխուած էին։ Երկու վաշտ զինուոր փոխադրող կառախումբն ասկից անցնելուն գիծէն ելաւ։ Վայրաշարժը գիծէն հեռուն նետուեցաւ. 15 վաճառաբարձ և 2 ուղեւորի վակոն խորտակուեցան։ Դի-

զուած բեկորները 24 մեդր երկայնութեամբ տեղ մը գրաւած էին։ Ջոհերը բազմաթիւ են. մինչեւ հիմա կան 58 մեռեալ և 89 վիրաւոր, որոց 44ը՝ ծանր։ Շատ մը զինուորք փակոններէ դուրս նետուելնուն խղդուեցան։ Ուղեւորաց կառախումբ մը 25 վայրկեան առաջ առանց արգելքի հանդիպելու անցած էր այդ տեղէն։

—Ուրիշ արկած մ'ալ պատահեցաւ ի Նախիջեւան Տոն գետին վրայ, երբ Մելգոնով-Եգեկով գործարանին գործաւորք գետին մէկ եզերքէն միւսը կ'փոխադրուէին։ Գրագիր մը անխոհեմութիւն գործեց 37 մարդ դնել չոգեմակոյկի մը մէջ, որ տասնէն աւելի չէր առներ. գրագիրը միանգամայն սպառնացաւ ձամբել այն գործաւորներն որք գիտողութիւն ըրին թէ անխոհեմութիւն էր այսչափ մարդ հաւաքել մանաւանդ որ նոյն միջոցին սաստիկ հով մը կ'փչէր։ Արդարեւ երբ չոգեմակոյկը ճամբայ ելաւ, հովն այնպիսի խոշոր ալիքներ յարոյց որ գործաւորաց մէկ քանին, որոց մէջ աղջիկներ ալ կային, ջուրը նետուեցան իրենց վախէն և կախուեցան չոգեմակոյկէն, որ անոնց ծանրութենէն շրջեցաւ՝ գետին ամէնէն խորունկ մէկ տեղը։ Գործարանէն երկու գործաւոր ջուրն ինկած անձանց ձայներն լսելով մակոյկով օգնութեան փութացին և յաջողեցան մեծ ջանքերով ազատել երեք այր և ութ կին. ուրիշ մակոյկ մ'ալ ինն աղջիկ ազատեց. սակայն տասներկու անձ խեղդուեցան, որոց երեքն այր և ինն կին. ասոնց մէջ կայ գրագիրն, որ այս աղէտին պատճառ եղաւ. երկու գործաւոր ասոր փախթուած էին ազատուելու համար, և այսպէս ջուրին յատակը գացած էին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովը երէկ գումարեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, Նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և առժամեայ ատենապետութեամբ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան։ Զբաղեցաւ գաւառային, յարաբերական և որբախնամ խնդիրներով։ Ժողովէն ետքը Ս. Պատրիարք Հայրը Գուզկունճուգ գնաց, և հիւր եղաւ Քաղաքական Ժողովոյ անդամ Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեանի։

—Բաղէշի Նախորդ առաջնորդ Տ. Յակոբոս Ծ.Վ. Շահպազեան, որուն կայս. Ներման արժանանալը ծանուցուած է արդէն, երէկ Հալէպէ Կ. Պոլիս եկաւ, Ազգ. Պատրիարքարանի տրամադրութեան ներքեւ մնալու համար։

—Շաբթուս մէջ ալ 120 ազգայինք վտարուեցան Կ. Պոլիս դարձան։ Ասոնց մէջ, ինչպէս անցեալ շաբթուն եկող 150 ազգայնոց մէջ, խասգիւղցիք մեծ թիւ մը կ'կազմեն։ Խասգիւղցիներէն ոմանք իրենց գիւղը դարձան, վարի թաղն իրենց ծանօթներուն հետ բնակելու համար. ուրիշներ Խասգիւղէ դուրս իրենց ազգականներուն հիւր եղան առժամապէս։

—Դուրեծէ մեզ կ'գրեն Ապր. 20 թուով թէ քաղաքին մէջ անցեալները ծագած խռովութեան առթիւ քաղաքին մօտ և աւելի հեռին այգիներու մէջ գտնուած Հայոց երկու գերեզմանատուներն աւերակող ու մինչեւ իսկ դիակներ դուրս հանող կարգ մը չարագործներ բռնուած, արդարութեան յանձնուած են և ուրիշներ ալ կ'փնտռուին։ Նոր կուսակալին արդարադատութենէն կ'յուսացուի որ չարագործներն յօրինակ այլոց պիտի պատժուին։ Առժամապէս հիւպատոսարանները բնակողներն իրենց թաղերն ու տուները դարձած են։ Շուկային մէջ գործառնութիւնք վերսկսած են։

—Երէկ մեզ բերին ցոյց տուին երբ 150 ստորագրութեամբ հանրագիր մը զոր Բերայի ժողովուրդը կ'պատրաստէ մատուցանելու համար Թաղ. Խորհրդին, խնդրելով որ Տ. Գէորգ քհնյ. Անտնեան, որոյ պաշտօնավարութենէն ամէն կերպով գոհ մնացած են Բերայի մէջ, չտեղափոխուի այլուր, ինչպէս Կրօն. Ժողովն իր վերջին նստին մէջ որոշած էր, անտալով Բերայի միւս քահանաներուն։ Մեզ լուր տուին նաեւ թէ ստորագրութիւնք մինչեւ 250ի պիտի բարձրանան։

—Վանայ Պատր. Փոխանորդ Տ. Սմբատ Ծ. վրդ. յառաջիկայ կիրակի պատարագ պիտի մատուցանէ Օրթագիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցին։

—Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն օրհնութեան գիր մ'ուղղեց Աֆիոն Գարահիսարի ազգայնոց, որք ինչպէս յայտնի է, որբոց ի նպաստ 300 ոսկի ուղարկած էին։

—Պալըքեսիրէ 3 մայիս թուով մեզ ուղղուած գրէ մը կ'իմանանք թէ հոն ալ որբեր որդեգրելու փափաքողներ կան, և այժմէն 20-25 որբ կրնան ղրկուիլ. ճամբու ծախքն ալ տրամադրելի է։

—Պէյքնի ազգայինք, ինչպէս տեղեկութիւն կ'տրուի մեզ Հալէպէ, տակաւ կ'հեռանան իրենց մայրենի եկեղեցիէն. արդէն մէկ-երկու տարիէ ի վեր ժողովրդին մէկ մասը բողոքական եղած է. ուրիշ մաս մ'ալ հռոմէական։ Գիտէ՞ք ի՛նչ ցոյց կ'տրուի իբր պատճառ անոնց այս հեռացման.—Քահանան։—Պէյքն ունի Տ. Նշան անուն քահանայ մը, որ իր անարժան արարքներով զզուանք ազդեր է ժողովրդեան։ Քանիցս յորդոր եղեր է իրեն, բայց չէ անսացեր։ Պէտք էր քահանան անմիջապէս հեռացնել երբ առաջին անգամ պատճառ եղաւ երկպառակութեան։ Բայց եղածն եղած է, քանի մը տասնեակ հոգիներ ալ հեռացուեցան եկեղեցիէն. միւսները պէտք է պահել անպատճառ, հեռացնելով յիշեալ քահանայն անկէ և արժան եղած պատժոյն ենթարկելով։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ Տնտես. Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան.—Ազգ. Պատրիարքարանի պէտք եղած 150 տումարաց վերջնական նուազուրդն տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ չորեքշաբթի օր, 14 մայիս, ժամ 6ին, Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ յատենի Տնտես. Խորհրդոյ։ Հետեւաբար սոյն նուազուրդի մասնակցելու փափաքողք կ'հրաւիրուին թուականէս մինչ մայիս 14, բաց ի կիւրակէ օրէ, ներկայանալ ի Պատրիարքարանն կեդր. Համարակալ էֆ.ի և քննել յատոյ յանձնարարելի տումարաց նմոյշներն, նշանակել իրենց վերջնական գներն։ (Կնք.)

Յառաջիկայ կիւրակէ Տօն Երեւման Ս. Խաչի Թաղիս Ս. Եկեղեցւոյ տօնախմբութիւնն լինելով, Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրն յանձնարարած է տեղւոյս քարոզիչ և Կրօն. Ժողովոյ Ատենապետ Տէր Գրիգորիս Սրբազան Յովհաննէսեանի Ս. Պատարագ մատուցանել և ժողովուրդն ի հոգեւորս մխիթարել։ Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Խ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
8 Մայիս, 97. Գըզըլ-Չէշմէ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ.— Ուսեալ և գործունեայ երիտասարդ մը, որ երկար ժամանակ առեւտրական անկախ գործի մէջ գտնուած է, տնտեսական պարագայից բերմամբ այժմ պաշտօն մը կ'փնտռէ իբրեւ առաջին կարգի գործակատար վաճառականի կամ սեղանաւորի։ Քաջավարժ է առեւտրական ամէն կերպ գործառնութեանց, Մաքսի և այլ գործոց, և իր պատուաւորութեան համար առաջին կարգի երաշխաւոր կրնայ տալ։ Դիմել «Բիւզանդիոն»ի Տնօրէնութեան։ 5-2

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Պալայի աստիճան տրուեցաւ Պրուսսայի նահանգին կուսակալ Խալիլ պէյի։

—Հեռագրական եւ Թղթատարական վերատեսչութեան վարչական խորհուրդին անդամ կարգեցաւ Ելմտական նախարարութեան խորհուրդին անդամ Ճէմալ պէյ։

—Փօզան գաւառին նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Զօրումի գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Իսմայիլ էֆ. որուն յաջորդեց Ճիսրը Էրկէնէի ընդհ. դատախազի օգնական Համիտ էֆէնտի։

—Գ. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ մաքսային խորհրդոյ անդամ ու ընդհ. քննիչ Աքիֆ պէյի ու Շէվգը պէյի։

—Լիագամթի ոսկի շքադրամ Էլասոնայի Ե. զօրաբաժնին հրամանատար Հագգը փաշայի։

ԿԱՅՍ. ՆՈՒԷՐ.—Չէթինէէն կ'հեռագրեն թէ Վեհ. Սուլթանին կողմէ Թիկնապահ մը հոն ժամաներ է տանելով Նամակ մ'ուղղեալ Նիքոլա իշխանին եւ Թանկագին ապարանջան մը իբրեւ հարսանեկան նուէր Աննա իշխանուհւոյն. (տես Արտաքին Լուրերը)։

ՌՈՒՍԻՈՅ կայսրն հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնեց առ Վեհ. Սուլթանն որ հաճեցաւ զինադադարի հրաման շնորհել։

ԿՐԵՏԷ.— Պիրէոն գտնուող կրետացի գաղթականք կ'ուզեն իրենց տեղը դառնալ։ Ծովակալք որոշեցին կրետացի ապստամբները զինընկեց ընել։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպանն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՊԱՏԻԵՆՊԸՐԿԻ Ֆրանց Եոսէֆ իշխանն հեռագիր մ'ուղղելով առ Վեհ. Սուլթանն, շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն նուիրեալ Օսմանիյէ պատուանշանին համար։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ.— Գերմանայի սեղանաւորաց խումբ մը որոշեր է Կ. Պոլսոյ մէջ Պանքա մը և օսմ. երկրաց մէջ արհեստից յատուկ հաստատութիւններ հիմնել։

Մ. ՔԱՈՒԼԱ օսմ. կառավարութենէն մենաշնորհ խնդրեր է Սեւ ծովու եզերքէն մինչեւ Սըվազ երկաթուղւոյ գիծ մը շինել, որ միանգամայն յարմար ըլլայ զինուորական փոխադրութեանց։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ պարտուց վարչութեան ապրիլի հասոյթն 2500 ոսկի աւելի եղաւ անցեալ տարուան ապրիլ ամիսէն։

Մ. ԲԱՆՍԱ.— Ֆուանիէ գործակալութեան այն լուր թէ Կ. Պոլսոյ իտալեան դեսպան Մ. Բանսա միեւնոյն պաշտօնով Պետրսպուրկ պիտի փոխադրուի, կ'հերքուի իր կարգ մը մասցածին լուրերուն նման։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷԻ տնօրէն Մ. Պլանշէ երէկ Օտեսա ուղեւորեցաւ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅՔ.—Մաքսային խորհուրդն որոշեց թէ որպէս զի մաքսային հրաժարեցուցած պաշտօնեաներէ անոնք, որ բացը կ'գտնուին, իրենց կարգին ու կարողութեան համեմատութեամբ պաշտօնի կոչուին, ասոնցմէ ո եւ է ամբաստանութենէ անմեղ ճանչցուածներու մէկ ցուցակը պատրաստուի եւ յետ այսորիկ պաշտօնէից ընտրութիւնը միշտ կանոնաւոր կերպով կատարուի։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքն ու Սինոդի անդամք յառաջիկայ կիրակի Պալըգլըի եկեղեցին պիտի երթան, ուր հիւանդանոցաց և բարենպատակ հաստատութեանց հիմնադիրներուն համար հոգեհանգիստ պիտի կատարուի։

ՊԷՐՈՒԹԻ կուսակալ Նազըմ փաշա իր քսակէն յիսուն մեճիտիյէ պարգեւեր է հրեայ գիշերապահի մը որ մարդասպանի մը գտնուած տեղն իմաց տուած էր։

—Պէրութի մէջ մետաքսի բերքն այս տարի քիչ պիտի ըլլայ բաղդատմամբ նախորդ տարւոյ, բայց գինը բարձր է։ Թթենիի տերեւները քիչ ըլլալով շերամաբոյծք կ'գանգատին։

ՄԱՆԱՍՏԸՐԻ կուսակալի օգնական Սդէֆանոքի Քրէգողովիչ պէյ արձակուրդով մայրաքաղաքս եկաւ տեսնելու իր հայրը՝ Կալիփի փաշան, որ ժամանակէ մ'ի վեր հիւանդ է։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ անկախութեան տարեդարձին առթիւ, որ ամսոյս 10/22ին է, ռումանական դեսպան Պ. Ճուվարա կոչունք մը պիտի տայ և դեսպանատան մէջ ընդունելութիւնք պիտի կատարուին։

ԹԻՖԹԻՔ.—Գասթէմունիէէն կ'գրեն թէ թիֆթիքին գինն զգալի կերպով վրայ դրեր և $13\frac{1}{2}$ ղրշ.էն մինչեւ 16 ղրշ. բարձրացեր է։

ՏԷՆԻԶԼԻԻ (Այտըն) ըէտիֆ զօրաց հրամանատար Ֆերիդ Հասան փաշա Իզմիրէն մեկներ է հելլենական սահմանագլուխն երթալու համար։

ՍՈՒՐԻՈՅ կուսակալութիւնը Ճէպէլը Տիւրուզի և Հօրանի կողմերու ժողովուրդն Արաբներու ասպատակութիւններէն զերծ պահելու համար, հեծեալ ոստիկաններու խումբեր յատկացուցեր է, որք այն կողմերը պտըտելով, բարեկարգութեան վրայ պիտի հսկեն։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն երէկ անպարտ արձակեց Արշակ անուն անձն, որ Ղալաթիոյ մէջ սպաննեալ Սեդրակի սպանութեան իբրեւ հեղինակ ամբաստանուած էր։ Սակայն Արշակ ոստիկանի մը դիմադրած ու զարկած ըլլալուն համար 2 ոսկի տուգանք վճարելու դատապարտուեցաւ։

ԱՐԿԱԾ.—Անցեալ օր ի Ֆընտըգլը Թրամվէյի կառք մը անցնելու պահուն, մարդ մը առջեւի կողմէն վար ցատկեց, բայց ոտքը սահելով կառքին տակ ինկաւ և գլխէն ու այլ տեղերէն վիրաւորուելով մեռաւ։

ՈՒՆԿԱՊԱՆԻ կողմն առջի գիշերը մավունաճի Նաման դաշոյնով ինքզինքը վիրաւորեց. թէեւ անմիջական դարմաններ եղան բայց քիչ յետոյ մեռաւ։

Ա.ԶԴ.—Թուրքերէն և ֆրանսերէն լեզուներու տեղեակ պատուաւոր հայ երիտասարդ մը պատրաստ է վաճառականի մը քով գրագրութիւն ընելու։ Դիմել Լրագրոյս Տպարանն, Հ. Փ. սկզբնատառին։ 3—3

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՀԱՆԵԱ, 17 մայիս.— Գնդ. Սդայքոս, Վասսոսի յաջորդը, պատասխանեց ծովակալներուն թէ կղզիէն մեկնելու համար պէտք չունի իրենց օժանդակութեան, և որքան ալ ծովը փոթորկալի ըլլայ, իր զօրքերով նաւ պիտի նստի ի Բլադանիա։ Ի Գանտիա ապստամբները նորէն կարեցին ջուրի ճամբաները։ Ֆրանսացի երկու զինուոր մեռան. յուղարկաւորութիւնն այս առտու փառաւոր եղաւ. դագաղները ռուս զինուորք կ'կրէին։

ՎԻԵՆՆԱ, 16.—Ռուսիա պիտի երաշխաւորէ եղեր Յունաստանի կողմէ տուգանքին վճարումը։

Կ. ՊՈԼՍԷ կ'հեռագրուի թէ Էտհէմ փաշայի ծրագիրն էր գահաժառանգին բովանդակ բանակը գերի բռնել ի Տոմոքօ, և Հէլլէնք չտեղափոխ հեռանալով միայն կրցեր են զերծ մնալ այս գերագոյն աղէտէն։

ՍԸՐ ԱՇՄԷՏ ՊԱՐԴԸԼԷՏ լրագրաց հաղորդեց վկայագիր մը զոր Բիւդըրի, Թայմզի, Տէյլի Թէլէկրաֆի, Ստանտարտի և Տէյլի Մէյլի պատերազմական թղթակիցք ստորագրած են ի Լարիսա ապրիլ 30 թուով և ուղղած են առ Սըր Ֆիլիփ Քըրրի, յայտարարելով թէ օսմ. զօրքերն ամենեւին անկարգութիւն չգործեցին եւ ամէն աւարառութիւն արգիլեցին, թէ յոյները մեծ թուով կ'դառնան և թէ Լարիսայի մէջ գործուած աւարառութիւնք օսմ. զօրաց հոն մանելէն առաջ բանտէն արձակուած չարագործներուն արարքն են։

Ի ԿՐԵՏԷ ծովակալք ծանուցեր են թէ ապստամբները պէտք է զէնքերնին թողուն և գեղերնին դառնան՝ իբր նախապայման ո և է կարգադրութեան։ Ի Քիսամօ ապստամբք խոստացան աւստրեան մարտանաւուն հրամանատարին թէ յարձակողական շարժում պիտի չընեն օսմ. պահապան զօրքին դէմ։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ
9 ՄԱՅԻՍ

Երէկ երեկուն գոցուեցաւ.

Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ. Օ. Ո.		22 25
Ամէնէն բարձր գին	»	22 27
Ամէնէն վար գին	»	22 21
Օսմանիյէ	»	— —
Ռումէլիի երկաթ. ֆր. զոյ.		106 ¾
Ամէնէն բարձր գին		107 —
Ամէնէն վար գին		106 ¼
Ռէժի	»	14 —
Քրէտի Ժէնէրալ օթօմ.	»	6 22
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4 08
Թրամուէյ բաժնեթ.	»	6 92½
» ծուխախոտ	»	2 40
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ. Ա. Ո.		3 20
Թրամուէյ պարտաթ. ֆր.		496 —
Տէրքօսի ջուրի ընկ.	»	340 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	449 —

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քօնսօլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.			3 —
» ութ	»	»	»	7 5
Ռում. երկ. մէկ	»	»	»	— —
» » ութ	»	»	»	— —

ԲԱՑՈՒՄ ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏ

Օսմ. Քօնս. Սէրի Դ. Օ. Ո. ք. կ.	22 26
Ռումէլիի երկաթուղի ֆր.	107 —

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	109 —
Փարիզ 3 »	ֆր.	23 10
Ֆիօրին մանտա	»	10 97½

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 12
Անգլիական ոսկի	»	109 34
Բօլ Էմբէրիալ	»	90 —
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108 10
Ռուսլի Թղթադրամ Օ. Ո.		8 63
Քըրմիզ		51 25
Մէթալիք		98 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ
ՓԱՐԻԶ, 20 ՄԱՅԻՍ

Ֆրանսական Ռանթ 3%	ֆր.	103 45
Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.) բաց.	»	20 80
) գոց.	»	20 85
» » Բ.	»	37 60
» » Գ.	»	21 20
Օսմանիյէ	»	375 —
Ռումէլիի երկաթուղի	»	108 —
Օսմ. Բաբօռէթէ	»	— —
Մաքսատուն	»	466 —
Օսմ. Ռէժի	»	344 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	557 —
Քրէտի Լիօնէ	»	768 —
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3263 —
Իտալական Ռանթ	»	93 80
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 110
Դրամազեղչ	»	2 —

ՏՈՔԹՈՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
Հաստատեալ յամին 1852

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութեան (ըստ տարիքի), ծամողութեան, եւ ալ արտասանութեան երաշխաւորեալ։ «Սկոռբիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամհանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Չըպուգճեանց դէմ)։

Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 Նոր բացուած Խրխօվէլի փողոց ամէն օր։

Ց. Գ. — Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժներու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։

ՊԵՐԼԻՆ, 20 ՄԱՅԻՍ

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	91 30
Ռումէլիի երկաթուղի	»	109 70
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	88 30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 315

ՎԻԵՆՆԱ, 20 ՄԱՅԻՍ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆիոր.	119 95
Ռումէլիի երկաթուղի	»	58 20
Օսմ. Ռէժի	»	165 —

ԼՈՆՏՈՆ, 20 ՄԱՅԻՍ

Անգլ. քօնսօլիտէ	Ա. Ո.	113 63
Օսմ. » Սէրի Ա.	»	66 —
» » » Բ.	»	37 63
» » » Գ.	»	21 50
» » » Դ.) բաց.	»	20 63
) գոց.	»	20 75
Փոխառութիւն Պաշտպ. Դ. կ.		77 50
» Օսմ. 3½%	»	98 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12 06
Այտընի երկաթուղի	»	13 —
Եգիպտական Միացեալ Դ. կ.		106 75
Հելլենական 5%	»	26 —
Մօնօբօլ հելլենական 4%	»	28 50
Ռանթ 4%	»	23 —
Ռուսական 3½% 1891	»	101 —
Պուլկ. փոխառ. 6% 1888	»	96 —
» նոր » 6% 1892	»	96 75
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25 26¼
Դրամազեղչ	»	2 —

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ.— Գրավաճառ Սեդրակ էֆ. Սուրեան պատիւ ունի ծանուցանել թէ իր տրամադրութեան տակ ունենալով երկու կարող խմբագիրներ, յանձն առած է խմբագրել խնամով մասնաւորապէս Պատրիարքարանի մատուցանելի ամէն տեսակ աղերսագրեր, ամուսնական, թաղական ևն, այլ խնդրոց, թաղ. խորհրդոց վերաբերեալ ամէն տեսակ գրութիւններ, կարուկ և յստակ ոճով ու մաքուր գրով, և նաեւ կատարել՝ գրել չգիտցող ամէն դասակարգի ազգայնոց թղթակցութիւնները, Թուրք. Ֆրանս. և այլ լեզուով, և միանգամայն նոյն լեզուներէ թարգմանութիւններ։ Թէ՛ Կ. Պոլսէն և թէ մասնաւորապէս գաւառներէ յանձնարարեալ դատական և այլ ամէն տեսակ գործերու հետամտութեան և փոխանորդութեան խնամով կ'ստանձնուին։ Դիմել ի Պապը Ալի ճատտէսի թիւ 42 «Թէրաքքը» գրատունը։ 7—6

ՏՈՔԴ. ՅՈՎՀԱՆ ՇԻՐԻՆԵԱՆ.—Իր դարմանատունը փոխադրած է Բերա Շիշլի փողոց թիւ 16, ուր ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի յետ միջօրէի։ Կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւնք և կը կատարէ վիրահատական գործողութիւնք։ Ամէն ուրբաթ ձրի աղքատաց համար։ 16 ամեայ երկար փորձառութենէն և ծննդամիզական հիւանդութեանց ու մանկաբարձութեանց մէջ ցոյց տուած յաջողակութենէն անշուշտ շատ գոհ կը մնան իրեն դիմողներ։ 15—7

ՏՈՔԴ. Ս. ՔԱՐԱՔՈՉ
Մասնագէտ երկու սեռի ծննդամիզական, գաղղ. և մորթային ախտերու.

Հռչակաւոր Բրօֆ. Ֆուռնիյէի և Կիյեօնի դրութեամբ, նոր և ազդու միջոցներով կարճ ժամանակի մէջ հիմնապէս բուժում կը խոստանայ ծննդական գործարանաց ախտերու։ Խորհրդակցութիւնք՝ ամէն օր ժամը 3 էն 12 (Ը. Թ.), բոլորովին նորագոյն մեթոտով հաստատած իր եւրոպական դարմանատան մէջ, Բերա Մեծ-Փողոց Պօն-Մառշէի դիմաց, 367 թիւ ծաղկավաճառի վրայ տունը։ 26—19

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷ
Արտօնեալ եւ Վկայեալ
ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ՀՐԱՉԵԱՅ Ա. ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Ա. Իր իրաւագիտական շրջանն աւարտած, կը ստանձնէ շէրիի, հուգուգի, վաճառականական եւ պատժական ամէն տեսակ դատեր։

Բ. Այն դատերը զորս պէտք է վարել թէ՛ Իզմիրի, թէ գաւառներու եւ թէ մօտակայ գաւառներու մէջ, ի հարկին խոբինաթի եւ բէմէքի պարագաներով։

Գ. Կը խմբագրէ եւ կը թարգմանէ դատական եւ օրինական ամէն գրութիւններ Տաճկերէնէ ի Գաղղիերէն եւ փոխադարձաբար. վարձք գոհացուցիչ. գաղտնապահութիւն, ճշդապահութիւն երաշխաւորեալ. բաց ի կիրակիէ ամէն օր պատրաստ է իր գրասենեակն։ 13—20

Իզմիր, Էսկի Կէօմրիւք Ճատտէսի

ԿԵԱՆՔ ՏԷՐ ՅԻՍՈՒՍԻ. Ըստ չորից Աւետարանաց. Պատկերազարդ. Գրեց Գ. Պօղոսեան։—Հասկնալի աշխարհաբարով մը տաղաչափուած այս մատենիկն, որ կը պարզէ Յիսուսի կեանքն Աւետարանի ոգւոյն համաձայն, իր բարոյալից յօրինուածով ամէնէն մաքուր հաճոյքը կը պատճառէ ընթերցողին և իբր այդ՝ ջերմապէս կը յանձնարարուի ամէն կարգի անձանց։

ՄԱՅՐԻԿԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ. Տոքդ. Ա. Ե. Սէլլ. Ազատ թարգմ. ի գաղղիերէնէ. Գ. Պօղոսեան.— Նորածին մանկութեան նուիրուած ողջապահիկ կանոններու խտացում մ'է գրքոյկս, որ իր սկիզբն ունի ճանչուոր բժշկի մը փայլուն վկայութիւնը շահեկան պարունակութեանն համար, ուր ի մէջ այլոց ըսուած է. «Անփորձ մայրիկի մը և անուս դայեակի մը համար անզուգական ընկեր մը, անհամեմատելի օգնական մը պիտի ըլլայ սա հատորիկն, իսկ, բժիշկ և կամ կարող դայեակ չգտնուած տեղերուն համար՝ փրկող ձեռք մը պարզապէս։» Գին զեղչեալ 2 ղչ։

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ. Արեւելեան Որբանոցին 1897 թուականին Բրիսուսլի, Յօրինեց Գ. Պօղոսեան.— Բաց ի համառօտ պարզ օրացոյցէ՝ կը պարունակէ ընդարձակ յաւելուած մը, ուր խառն դրուած են օգտակար գիտելիքներ, զբօսալից հատուածներ, ոտանաւորներ, առածներ ևն, ևն, և հակառակ այս ճոխ պարունակութեան կը ծախուի խիստ դիւրամատչելի գնով 50 փարա։ Այս երեք գործերու վաճառման հասոյթը Պրուսայի Արեւելեան Որբանոցին յատկացուած է։ Գթութեան այդ յարկին, ուր վերջին անտեսական աղէտին պատճառաւ որբացած մանուկներ են ընդունուած են, արժանի է հանրային քաջալերութեան։ Կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս, Չաքմաքճըլար թիւ 20, Պալենց գրատունն։ 12—9

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Գ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել որ ամէն օր մինչեւ կէսօր կը գտնուի նախկին տեղն Սկիւտարի շուկան Մահքէմէ փողոց պարսիկ ծխավաճառին վերի յարկը։ Կէսօրէն վերջը Բերա Կալաթասարայի վարժարանին դիմաց թիւ 200 աբարթըմանն Ա. յարկ թիւ 3։ Վկայեալ եւ ծանօթ ատամնաբոյժն յանձն կառնու ակռայի վիրաբուժական ամէն գործողութիւնք ի հարկին թմրեցուցիչ դեղերով։ Նոր դրութեամբ կը պատրաստէ բերնի եւ դէմքի յարմար քաուչուկի, ոսկւոյ եւայլ նիւթերու վրայ նուրբ եւ թեթեւ արհեստական ակռայ։ Դիմողք գոհ պիտի մնան գիներու չափաւորութենէն եւ գործողութեանց կատարելութենէն։ Գչ. խորհրդակցութիւնք ձրի։ 25—15

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹԸ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000 000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 12,433,000
ՀԱՍՈՅԹ 1895 ՏԱՐԻՈՅ 3,161,300

ՆՈՐԹԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,671,100
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 1,245,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադարձ ապահովութիւններ ի գործ կը դնէն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուժած վնասնին 20,000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՐԻԹԱՅՄ»

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 5,000,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 100,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կր. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ անցեալ ապրիլ ամսոյ մէջ հետեւեալ նուիրատուութիւնք եղած են Հիւանդանոցիս.

Մեծ. Տեարք և Ազն. Տիկնայք և Օրիորդք. Յովհաննէս էֆ. Ալալըմճեան՝ ի յիշատակ վաղամեռիկ կողակցին իւրոյ Տիկին Սրբուհի Յ. Ալալըմճեանի՝ երկու հատ Ռումելիի երկաթուղւոյ արժեթուղթք թիւ 929196 և 1287678 և տասն անգլ. ոսկի՝ 1200 ղր։ Նիկոմիդիոյ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ հրձգայած պնակի մէկ տարեկան հասոյթը՝ ձեռամբ Գրիգոր էֆ. Աբրահամեանի 1500։ Մի քանի բարեսէր անձինք՝ ձեռամբ Պատուելի Տոքթ. Ժ. Կրինի 1080։ Սամուէլեան եղբարք, ըստ սովորութեան իրենց ծնողաց հոգւոյն՝ ձեռամբ Մկրտիչ էֆ. Սէլվիեանի 540։ Բարեսէր ոմն բնակեալ ի Մանչէսդր, ձեռամբ Միսրովպ էֆ. Փէնէրճեանի 540։ Սանտարական խնդրոյ մը առթիւ մի քանի բարեսէր անձերէ՝ ձեռամբ Տիրան էֆ. Նազարեանի 540, Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան 216, Բարսեղ էֆ. Իսթամպօլլեան 160, Յակոբ էֆ. Գարամանեան քէրէսթէճի 160, Ռոպէրթ Գոլէժի Հայ ուսանողք 120, Այրի Տիկին Նուարդ Մազուլեան, Տիկին Վարդուհի Յ. Այճեան (մատաղադգին), Բարեսէր եկեղեցական մը 108ական, Օր. Նոյեմի Վ. Գափամաճեան՝ իր հանգուցեալ մեծ-հօր հոգւոյն 100, Կարապետ էֆ. Տօնապետեան Բալուցի, ձեռամբ Պատր. Գեր. Փոխանորդ Հօր 100, Կարապետ էֆ. Տէր Յակոբեան և Մեծատուրեան 100, Յարութիւն էֆ. Սամանճեան՝ իր հանգուցեալ մօր հոգւոյն 100, Վահան և Արամ Աբրահամեան, իրենց խնայողական գանձանակէն գոյացած 80, Գ. Մարգարեան և Ն. Գաբրիէլեան 60, Յ. Այճեան և ընկ. 60. 54ական՝ Տիկին Նօէլ, Բարեպաշտուհի Տիկին մը. 40ական՝ Իսկէնտէրեան եղբարք, Բարեսէր ոմն. Մ. Ղազիկեան և Կ. Տօսաքեան 30. 20ական՝ Դառնիկ Վ. Գարամաճեան, Բարեսէր ոմն, Մարտիրոս Լութֆեան, Մհր. Յակոբ Զամպագճեան, Կ. Մաչիսեան, Գ. Յ. Երամեան, Գրիգոր Բէհլիվանեան, Գրիգոր Բօչօղլեան Տիվրիկցի, Տիկին Համաս Առնավուտեան, Յովհաննէս Բէլէկօֆ, Սարգիս Յ. Թաշճեան, Տիգրան Յարութիւնեանի սրճարանէն հացագին. Յովհաննէս Աւետիսեան ոստայնանկ 15, Գրիգոր Թորիկեան 10։ (Շարունակելի)

ՊՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ

Հազի, հարբուխի, շունչի նեղութեան, շնչարգելութեան դէմ, ևն.

Այս թանկագին դեղը տարօրինակ յատկութիւն ունի անմիջապէս ափոփելու հարբուխը, հազը, կոկորդի ցաւը, դժուարաշնչութիւնն, ևլն. իր ազդեցութիւնը կ'ընէ կարծրացած մաղասը կակուղցնելով և արտաքսումը դիւրացնելով. կոկորդի անհանգիստ խուխտումներով գիշեր ցերեկ հազցող և հանգիստը կորսնցնող անձինք կը հանգստանան և մէկ շիշը բաւ է հիւանդութիւնը բուժելու։ Այս անմաման դեղ հրաշքներ կը գործէ շնչարգելութեան, հինցած հազի, էնֆլիւէնցայի և ուրիշ պարագաներու մէջ։

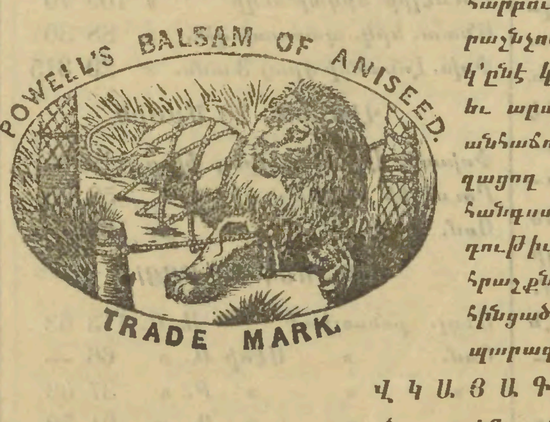

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Ստորագրեալս, Թուրշուճը Հագոպ էֆ., բնակեալ Տօլմա-Պաղչէ, թիւ 25, կը վկայեմ որ 40 տարիէ ի վեր շնչարգելութենէ տառապելով համբաւաւոր բժիշկներուն դիմեցի և շատ սուղ վճարեցի, բայց օգուտ չտեսայ. հիւանդութիւնս օրէ օր սաստկացաւ։ Ինչ ընելիքս չէի գիտեր, երբ բարեկամներ խորհուրդ տուին որ դիմեմ Կալաթա, Վոյվոտայի պահականոցին քով, թիւ 95-97, Գ. Էտ. Բարուտճեանի անգլ. վաճառատունը։ Հոն ծախուած «ՊՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ»ը գործածեցի և 3 ամիսէն կատարելապէս բժշկուեցայ։ Եւ զայս հրատարակելը մարդասիրական պարտք կը համարիմ։ Կ. Պոլիս, 4 ապր. 92. Ստորգր. ԷՍԱՏ ՀԱԳԸԲ

Ընդհ. Մթերանոց Էտմունտ Բարուտճեանի անգլ. վաճառատունը Կալաթիա, Վոյվոտա փողոց թ. 95-97։ կը գտնուի նաև բոլոր դեղարաններն և դեղավաճառաց քով։

Հ. ԵՒ Ա. ՍԵԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՀԻՄՆԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1878, ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Թօհաֆճի խան Սուլթան-Համամ, աղբիւրին մօտ թիւ 4 Սէլվիչէն տպարանին կից, Կ. Պոլիս

Արդուզարդի և Նորաձեւութեանց վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներ

ՊՈՒՕՏԷ.— Պարզ և Մուսլինի վրայ, [illegible] լայնքով. մասնաւորապէս օժիտի համար ճոխ տեսակներ, [illegible] համար։— ՏԱՆԹԷԼԱ.— Վալանսիէն, Գառօ, Թիւլ, Բէօ[illegible], Գաբթօն, Իսլանտէզ ամէն տեսակ, Մետաքսէ, Բթանէ և Բու[illegible] — ԲԱՍՄ[illegible]ԸՐԻ.— Պունճուքով, և առանց Պունճուքի Մետաքսեայ և ոսկե[illegible] տեսակներ, Մօթիֆ, Կաանիթիւռ, Սէնթիւր, Մառապու, Փետուր [illegible]։ ԹԸՐՏԷԼԱ.—Կրօն, Մուառէ, Սաթէն, Ֆանթէզի, Շանժան, Թաւշեայ ամէն տեսակներ ամէն լայնքով։— ԳՐԷԲ ԵՒ ԿԱԶ.— Գուէբ տը Շին, Գուէբ Անկլէ, Գուէբլիս, Կազ, Կաընատին, պաբէժ բուրդ և մետաքս, Թաւլաթան, Մուսլին եայլն։—ՖԱԲԷՕՑԼ.— Ամէն տեսակ Թանթէլայէ, Ֆաքէօլ Ֆիշիւ, Շարբ, Անտալուզ, Գիլսարկի վէլօ, Թիւլ վարագոյր բանուած և Տանթէլայէ, ծրարով և պատրաստ շինուած Ճիպլինցուներ։— ՋԵՌՆՈՑ.— Կաշիէ, Մետաքսէ և Բթանէ։— ԲՕՌՍԷ.—Գաղղիական ընտիր և ձեւաւոր, պարզ, Բըլուշով և մետաքսէ։— ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ԲՕՂԸՐ.—Կընունքի համար տղու հագուստ և գլխարկ։— ԲՈԴԵՂԷՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ.— Շալ Ֆիշիւ եայլն։— Շալեր.— Շալ Գաւառներու համար, ծաղիկով նաև Ֆինօ Շալ էքօսէ ամէն մեծութեամբ։

Ամէնքն ալ առաջնակարգ գործարաններէն բերուած։ Ճաշակաւոր և հարուստ զանազանութիւն։ ՈՐՈՇ ԳԻՆԵՐ և աժանութիւն։ Մեծաքանակ և Փոքրաքանակ վաճառմունք։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	21,173,000
Տարեկան հասոյթ	»	44,820,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակարաններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ, խիստ չափաւոր սակագիներով։

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս Պաղչէ-Գաբու, Անանիատիս խան, 12, 13, 14

ՔՌԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԱՆԾԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼ. 200,000,000 ՖՐ.

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Գարաքէօյ Եասմաճըեան Հաւլեճեան խան

ՏԵՐ-ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Պոլիս Սուլթան Համամ Հաճըպուլօ խան

ՔՌԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ կը կատարէ Պանքայի ամէն գործողութիւններ. արժէթուղթի վրայ փոխատուութիւն. հաշուըմթացներ կը բանայ արժէթուղթեր գրաւ առնելով. փոխանակագիր կը հանէ Ֆրանսայի ու օտար երկրաց զանազան հրապարակներու վրայ։ Վարկի Թուղթեր կուտայ. Սակարանի յանձնարարութիւններ կը կատարէ. վճարումներ կ'ընդունի, և պայմանաժամաւոր պօնոներ կուտայ ոչոչնալ պայմաններով։

ՊՈԼՍՈՅ ՏԷՐ-ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործեր. ապրանքի փոխարէն փոխատուութիւններ կ'ընէ. ապրանքներ կ'ընդունի իբրեւ անպարտ աւանդ՝ մինակ ընտովման վարձքն ստանալով և կամ կ. Պոլսոյ և օտար երկիրներու մէջ վաճառելու յանձնառութեամբ։

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

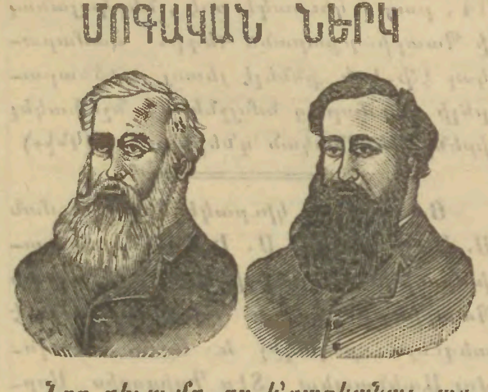

Նոր գիւտ մը, որ կ'բաղկանայ արմատներու նիւթէ ու խոտերէ, մազերու գոյնը սեւի կամ շագանակագոյնի կ'վերածէ բնականին նման։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերը կ'վերածուին բաց շագանակագոյնի և կամ մութ սեւի։ Փորձը ցոյց տուած է որ այս ներկ ուրիշներէն գերազանց է և այնքան բնականին նման է որ մանրազննին գիտող անգամ կ'խաբուի։ Մազերուն անկումը կ'արգիլէ, թեփերը կ'վանէ ու մաքուր կ'պահէ մազերը։ Գործածութեան եղանակը.— Գործածելէ առաջ արուակն աղէկ մը չործել յետոյ փոքր չափ մը պնակի մէջ դնել և սանտրով կամ խոզանակ մը թրջել մը թրջելով մազերուն լաւ մը քսել, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջէ. մինչեւ չորնալը գլուխը բաց կենալ։ Վաճառատեղին է Թուրքիոյ մէջ իր միակ գործակալին Էտմոն Բարուտճեանի անգլ. ընդհ. մթերանոց 95—97. Ղալաթիա, Եւրոպէք-գալաբըրմ, Վոյվօտա, Կալաթա-Շիշլիի թրամվէյներու կայարանին մօտ։

ԼԸ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ԱՐ

970,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒՐՈՊԱ

Փարիզ, 16, Պուլվար տը Իթալիէն 1,3
իր Լը Բէլթիէ փողոցի անկիւնը շէնքին մէջ
1845 հիմնուելէն ի վեր

Ապահովագր. ներու վճ.ծ. 1,219,000,000
1896 տարւոյն
Ապահովագրեալներու վճ.ծ. 96,000,000
Հասոյթ 203,000,000
Նոր ապահովագրութիւնք 630,000,000
Ապահովագրուողներուն փոխ տրուած 15,000,000
1897 յունուար 1
Աւանդք և անշարժ կալուածք յԵւրոպա 43,000,000
Յաւելեալ դրամագլուխ 138,000,000
Արդի ապահովագրութիւնք 4,285000000

Տեղեկութիւն ապահովագիր

Շահաբաժիններու բարդումը և ապահովագիրներու վերադարձումը՝ ի դէպ մահու։ Պայմանագրութեան նոր եղանակ, սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան. Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով Ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն է Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վօյվօտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

(48)

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ՖՐԱՆՍՈՒԱ՝ ԿՕՊԷ

ՅԱՆՑԱՒՈՐԸ

Եւ իսկոյն ձեռք մը հագուստ պիտի գնեմ Պոչօյէն, քեզի չափ«չէք» քլլալու համար, և մինչև Պուլթիյէ պիտի երթանք հոն ճաշելու համար, և երեկոյթը պիտի աւարտենք Ֆավիէի պարահանդէսին մէջ, ուր մինչև յաջորդ առաւօտ մեր սիրտը տեղաւորելու տեղ պիտի գտնենք։ Բայց պարոնը խղճահարութիւններ ունի, և փոխանակ իր կնքմենին աբաստաւորելու, երթաք բարով պիտի բէ Նեղութեան մէջ եղող բարեկամի մը, ընկերոջ մը որ ութ օրէ ի վեր արգիլած է զինքն անօթի մնալէ և գիշերային ապաստանարանի մէջ պառկելէ... Ո՛ն, կաղս, կ'ուզե՞ս որ ըսեմ քեզ... կը փախնամ որ ըսելիքս պիտի մերժես...։ Լաւ ուրեմն, այդպէս ընելով, այն բոլոր հոտած քաղքենիներուն և այն բոլոր զազիր պարկեշտ մարդերուն չափ դռեհիկ պիտի ըլլաս։»

Մաիւրէյի այս քաամենելի ճառին միջոցին, պայքար մը կը մղուէր Բրէթիէնի սրտին մէջ։ Ո՛հ, շատ լաւ ըմբռնած էր ինչ որ կ'առաջարկուէր իրեն։ Խնդիրն ուրիշ բան չէր եթէ ոչ գրէթէ մեղսակից ըլլալ գողութեան մը և անոր արդիւնքը գողօնաթաքոյցի մը վաճառելու օգնել։ Բայց, գաղթավայրին մէջ, չարութեան բանակին տղայոց մէջ, բարեկամ մը երբեք չքննելու պատուէրը խստիւ կը պահուէր։ Ո՛րքան ալ չլատթարացած ըլլայ երիտասարդութիւնը, տակաւին քիչ մը վեհանձնութիւն կը գտնուէր իր մէջ։ Պրէթիէն անվթար պահած էր այս խղճահարութիւնը, թիարանի այս պատուոյ կէտը։ Չկարծեց թէ իրաւունք ունէր ոչ ըսելու այս թըշուառականին որ իրենայորդոր շընորհապարտ ըրած էր զինքն, մանաւանդ որ պահանջուած ծառայութիւնը վտանգաւոր էր ու կրնար փորձանք բերել գլխուն։

«Լաւ ուրեմն, թո՛ղ այդպէս ըլլայ, ըսաւ մէկէն։ Ուզածդ պիտի ընեմ... Հրէին խանութն երթանք։

—Երթա՛նք ուրեմն, գոչեց Թմբկահարը զուարթութեամբ... Աւասիկ մեզ պէտք եղած հանրակառքը։ Տասն սու մնացած է քովս, վերնայարկի գինն ես կը վճարեմ։

Կէս ժամ վերջը, Մոնմարդրի թաղը կ'իջնէին առաւօտեան ժխորին մէջտեղը, և Քատէ փողոցին անկիւնը, Մաիւրէյ իր ընկերոջ ցոյց կուտար նեղ խանութ մը, ըսելով.

«Հասանք։»

Հնավաճառին դասական անձաւն էր այս, իր անկարգութեամբը նկարագեղ և իր գաղտնութեամբը հրապուրիչ։ Դրան մէն մի քովէն կախուած հին զգեստներուն մէջ կը գտնուէին ոսկեգոյն արէզներով գիսագգեստ մը (ֆրաք), որ գիւանագէտի մը կռնակին վրայ երբեմն սիգացած էր արքունեաց մէջ, ինչպէս նաև բարապանի փտած բաճկոն մը, որոյ նախկին տէրն անտարակոյս այժմ կարգապահական գումարտակներուն մէջ գտնուելու էր զինուորական պիտոյք վաճառելու համար։ Արմաւենւոյ կանաչ ոստերով զարդարուն համազգեստ մը՝ ակադեմականի մը թողած անմահութեան միակ նշանը կը կազմէր, և Տամպէրեան ձեւով մեծ փող մը կը յիշեցնէր հեծելաճեմ որսորդութեան մը բոլոր պարագաներն։ Ապակեդարանին մէջ, ուր դեղին ժանեակներ և հին կոճակներով լեցուն գուշեր խառնիխուռն դրուած էին, քանի մը մեյամաղձոտ առարկաներ — շըրջանակին ոսկւոյն համար ծախուած մանրանկարներ, արծաթ սրինգ մը, գունաթափ ժապաւէնով երկու կամ երեք պատուոյ խաչեր, — կը պարունակէին թշուառութեան հետքեր։ Այս գռեհիկ ցուցադրութիւնը սակայն կասկածելի ծագում ունեցող անկիւն մ'ալ կը պարունակէր։ Ապակեայ տեսակ մը արկղիկով պաշտպանուած, բաւական գեղեցիկ գոհարներ կը փայլէին, և իւրաքանչիւրին պիտակին վրայ, բաղդատաբար գուղնաքեայ գինը նշանակուած էր «ձեռքէ ինկած» բառերուն տակ։

«Հոն երթա՛նք, ըսաւ Մաիւրէյ իր ընկերոջ, իր աջն ալ հրելով զայն։

Եւ կէս մթութեան մէջ, հաշուասեղանի մը ետին, Պրէթիէն տեսաւ ճաղատ ճակատ մը փայլին։ Սոլոմայէր հոն էր, և կոտր մը առուեակով ոսկեղէն խոշոր ապարանջան մը չփելու զբաղած էր։

Երբ երկու այցելուները տեսաւ, ապարանջանը փութով պահեց գզրոցի մը մէջ, ոտք ելաւ և զիմաւորեց զանոնք։

Հնավաճառի մը աղտոտ ու փնթի կերպարանքը չունէր։ Միջակ գասակարգի հրեայ մ'էր բաւական գիրուկ, խոյլային գեղնութեամբ, երբ քառասնամեայ, սեւ սեւ կոզմնամօրուսներով և գնտականման գանկով, և որ մաքուր չապիկ, ձեռք մ'անթերի ու բարեձեւ զգեստ հագած էր, ներքնակին վրայ կրելով ժամացոյցի խոշոր ու յաւակնոտ շղթայ մը, փողկապին վրայ ադամանդ մը ու իր անգղաձեւ քթին վրայ ալ երկաչեայ ոսկի ակնոց մը։

Իր բուն տեղն էր Սակարանի սիւներուն տակ։

«Ո՛հ, դո՞ւք էք, Թմբկահար, ըսաւ հաստ ձայնով մը, երկու ընկերները պահ մը կասկածանօք քննելէ ետքը։ Բայց չեմ ճանչնար այդ տղան... ինչո՞ւ եկած էք։

Այն ատեն Մաիւրէյ, առանց Պրէթիէնի անունն յայտնելու, անոր սուտ պատմութիւնն ըրաւ իր շուայտ լեզուով։

«Երիտասարդ մը որուն «չէք» կին մը սիրահարած էր... ո՛հ, բարձր դասու տարփուհի մը, իշխանուհի մը... Ամէն ինչ լքած էր կազին համար... կը սիրէր զայն լոկ իր անձին համար... և մարքիզուհին իր գոհարները մի առ մի կը ծախէր... Այս անգամ կարգը գինդի մը եկած էր... չքեղ ադամանդներ... ուրիշ զոյգի մը պէս չէր ուզած գրաւի դնել և ընդունողի ստանալ, վասն զի տոկոսը վրայ պիտի տար... Այն ատեն...

Բայց Սոլոմայէր ընդհատեց անոր խօսքը, բարձրաձայն ծիծաղով մը։

«Այդ ամէնը սուտ է, ըսաւ ծանրութեամբ։ Տիկինն անձամբ եկած պիտի ըլլար... Ի՛նչ փոյթ։ Ցոյց տուէ՛ք առարկան և ես գին մը պիտի տամ ձեզ, բանաւոր գին մը. միայն թէ մեր պայմանները կը յիշէք. երբ միանգամ գործը վերջանայ, այլևս չեմ ճանչնար զձեզ, երբէք տեսած չեմ ըլլար զձեզ, ոչ մէն և ոչ միւսդ...»

Պրէթիէն, որուն Մաիւրէյ յանձնած էր գինդը, կտոր մը թղթի մէջ փաթթուած, իր գրպանէն հանեց զայն և հրէին ներկայացուց։ Իր մորթն ամօթէն քրտնեցաւ։ Այս գործին մէջ իր հաճոյակատարութիւնն հիմա շատ մեղսապարտ կ'երեւէր իրեն, սակայն կը պատճառէր։

(Շարունակելի)

Թարգմանեց Բ. Մ. ՅՈՎԶԱՃԵԱՆ